

**Kommitté 8:
Socialförsäkringar, familjerätt/
HBTQI, migration och integration,
arbetsmarknad**

**Motioner:
Socialförsäkringar och pensioner**

Centerpartiets partistämman 29 september - 1 oktober 2023

Centerpartiet

Innehållsförteckning

Yttrande Partistyrelsen	2
Förslag till beslut: Bifall	9
Förslag till beslut: Besvarad	10
Förslag till beslut: Avslag.....	12
Reservationer Partistyrelsen	13
Att-satser	16
8.7 Underhållsstöd till alla mammor med enskild vårdnad.....	20
8.8 Sänk högkostnadsskyddet på medicin för pensionärer.	20
8.9 Fler i arbete och färre i bidragsfällan - slopat flerbarnstillägg och allmänt barnbidrag	21
8.10 Ett modernt socialförsäkringssystem	22
8.11 Motion om jämställd föräldraförsäkring och vård av barn	24
8.12 Möjlighet att pausa tjänstepensionen	25
8.13 Balans mellan skattesänkning för pensionärer respektive funktionshindrade	25
8.14 Rättvis pension.....	26
8.15 Småföretagare och pensioner.....	27
8.16 Gemensam budget för vård och sjukskrivning av psykisk ohälsa: Vårda istället för att sjukskriva.	28
8.17 Ge barnfamiljer bättre förutsättningar för jämställd föräldraledighet	29
8.18 Individualiserad föräldrapenning.....	30
8.19 Total renovering av pensionssystemet.....	31
8.20 Totalrenovering av pensionssystemet.....	33
8.21 Starkare ekonomi för ensamstående mödrar	33
8.22 En jämställd föräldraförsäkring	36
8.23 Premiebestämd pension till politiker.....	38
8.24 Värdera ett utmanande föräldraskap högre.....	40
8.25 Motion angående pensionssystemet	41
8.26 Motion om införande av trygghetssystem för företagare	43
8.27 Reformera föräldraförsäkringen	44
8.28 Motion om att införa möjlighet till giltig frånvaro från skola och arbete pga smärtrelaterade sjukdomstillstånd och hormonförändringar.....	47
8.29 Motion om genomgång av pensionssystemet.....	47
8.30 Flyttad att-satser Motion 8.74 Ett integrationslyft för kvinnor.....	49

1 Yttrande Partistyrelsen

2 **Barnbidrag, flerbarnstillägg, bostadsbidrag, underhållsstöd, omvårdnadsbidrag**

3

4 För många familjer, särskilt med låga inkomster, är barnbidraget en viktig del av ekonomin och det
5 har genom åren haft en viktig fördelningspolitisk betydelse. Att alla oavsett inkomst behandlas lika
6 och har samma sociala rättigheter är en viktig förutsättning för att fler ska vilja bidra till den
7 gemensamma välfärden.

8

9 Riksrevisionen granskade under 2020 hur flerbarnstillägget påverkar måluppfyllelsen inom ramen för
10 den ekonomiska familjepolitiken (RiR 2020:09). Slutsatsen var att flerbarnstillägget har bidragit till att
11 utjämna skillnaderna i ekonomisk standard mellan människor som har barn och de som inte har det.
12 Däremot ansåg Riksrevisionen att den fördelningsmässiga träffsäkerheten är svag samt att
13 kostnadseffektiviteten kunde vara bättre. När flerbarnstillägget reformerades 2005 och kom att
14 omfatta redan barn nummer två i en familj försvagades den ekonomiska omfördelningen kraftigt,
15 samtidigt som den generella förstärkningen av den disponibla inkomsten var marginell.

16

17 Inspektionen för Socialförsäkringen (ISF) har riktat en rad kritiska synpunkter kring handläggningen
18 och implementeringen av omvårdnadsbidraget. Bland annat framförs att regeringen bör ge en
19 lämplig myndighet i uppdrag att utarbeta riktlinjer för bedömningen av vad som ska anses ingå i ett
20 normalt föräldraansvar. Resultatet av ISF:s granskning analyseras nu inom
21 Regeringskansliet. Centerpartiet har i Socialförsäkringsutskottet vid upprepade tillfällen markerat att
22 det är av yttersta vikt att regelverket får den verkan som varit avsikten, det vill säga att tillgodose
23 barns behov av omvårdnad och tillsyn till följd av en funktionsvariation. Allmänna ombudet har
24 överklagat ett mål till Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) som gäller bedömning av nivån för
25 omvårdnadsbidraget samt flerbarnsprövning. HFD har ännu inte tagit ställning till frågan om
26 prövningstillstånd. Partistyrelsen avser att följa utvecklingen inom omvårdnadsbidraget och föreslå
27 förändringar om så behövs.

28

29 Det är grundläggande för en rättsstat att myndigheter fattar korrekta och transparenta beslut.
30 Försäkringskassan har under många år kritiserats för sin tillämpning av olika regelverk. Detta har
31 föranlett åtgärder från såväl departementet som från myndigheten själv.

32

33 Utgångspunkten när föräldrapar separerar är att man löser sina ekonomiska mellanhavanden på
34 egen hand, bland annat genom att en part som inte har omvårdnad av gemensamma barn betalar ett
35 underhållsbidrag. I de fall då detta inte fungerar kan staten gå in och betala ett underhållsstöd under
36 en övergångsperiod och sedan kräva in detta från den betalningsskyldiga föräldern. Centerpartiet har
37 vid flera tillfällen krävt att underhållsstödet höjs. 2021 beslutade riksdagen att förlänga tiden innan
38 underhållsstödet omprövas. Det innebär att den tid som den bidragsskyldiga föräldern ska fullgöra
39 sin betalningsskyldighet innan underhållsstödet dras in förlängs från 6 till 12 månader.

40

41 Bostadsbidraget är ett av de mest träffsäkra stödsystemen. Samtidigt har det ibland lett till
42 inlåsnings effekter i utanförskap alternativt smärtsamma återbetalningskrav. Orsaken till detta är att
43 bidraget prövas mot årsinkomsten vilket innebär att en förändrad inkomst kan minska eller helt
44 utesluta rätten till bidrag. Den så kallade BUMS-utredningen (Utredningen om bostadsbidrag och
45 underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhet) förslög därför i sitt slutbetänkande
46 att bostadsbidraget ska grundas på de månatliga inkomststoppgifterna i arbetsgivardeklarationerna.
47 Regeringen har ännu inte återkommit med förslag om detta till riksdagen.

48

49 **Socialförsäkringar**

50

51 Det är när vi drabbas av ohälsa och sjukdom som samhället behövs som allra mest. För någon som
52 måste ägna all sin energi till återhämtning kan det vara helt oöverstigligt att ta rätta kontakter för att
53 kunna återgå i arbete. Det är i sammanhang som dessa som staten måste vara aktiv och som allra
54 starkast. Tyvärr är det långt ifrån alltid så. Många människor vittnar om hur man har blivit
55 runtskickad mellan olika system och instanser och att man upplever att ingen ser en. Detta är
56 ovärdigt en modern välfärdsstat och partistyrelsen vill därför se ett antal reformer av
57 sjukförsäkringssystemet och ett förtydligande av Försäkringskassans samordningsansvar.

58

59 Partistyrelsen anser att ansvarsförhållandena inom sjuk- och rehabiliteringsprocessen behöver bli
60 tydligare. Det gäller inte minst relationen mellan sjukvården och Försäkringskassan. Samtidigt är det
61 tydligt att det finns ett gränssnitt mellan dessa. Sjukvården är en allmän och skattefinansierad
62 rättighet. Resursfördelningen till sjukvården inte ske utifrån vare sig försäkringsmässiga eller
63 marknadsrelaterade principer utan efter behov. Sjukpenning är tvärtom, i grunden kopplade till att
64 mottagaren har en förvärvsinkomst och därmed betalar in till sjukförsäkringen.

65

66 För Centerpartiet har det alltid varit en självklarhet att arbeta för att människor när man blir sjuk
67 eller på annat sätt förlorar sin arbetsförmåga, så fort som möjligt ska få den hjälp och rehabilitering
68 som behövs för att komma tillbaka. Rehabiliteringsprocessen måste komma igång betydligt snabbare
69 än idag och ha ett tydligt fokus på återgång i arbete.

70

71 Rehabiliteringskedjan med de tidsgränser som är satta är ett viktigt stöd för att rama in processen.
72 Dessvärre ser vi att tidsgränserna allt för ofta blir stupstockar istället för hållpunkter när
73 Försäkringskassan hanterar sjukförsäkringen. Därför har Centerpartiet konsekvent drivit på för att
74 förtydliga Försäkringskassans ansvar för att samordna och driva på samarbetet med parterna runt
75 den sjukskrivne.

76

77 Försäkringsnivåerna i socialförsäkringarna är en delikat balansgång. De måste dels, för att faktiskt
78 vara försäkringsmässiga ge ett rimligt inkomstskydd. Samtidigt får de inte vara så höga att de
79 försämrar incitamenten att återgå i arbete. Riksdagen höjde taket i sjukförsäkringen 2022,
80 Centerpartiet stod bakom denna höjning. Partistyrelsen menar att dagens nivåer, inklusive taket är
81 rimligt avvägda.

82

83 Det finns ett stort antal symptom som kan tvinga människor till återkommande frånvaro från arbetet
84 på grund av nedsatt arbetsförmåga. Detta kan vara svårt för ett försäkringssystem att hantera. Att
85 öppna upp för särreglering av specifika besvär skulle samtidigt leda till svåra gränsdragningar och
86 legitimitetsproblem som riskerar att göra det mycket svårt att upprätthålla försäkringens syfte,

87

88 Försörjningsstödet är den sista utposten i den ekonomiska välfärdspolitiken. Centerpartiet står helt
89 bakom linjen om aktiveringskrav för att bli beviljad försörjningsstöd. Det innebär att den sökande ska
90 studera svenska, delta i praktik, arbetsträna eller söka jobb. Vi vill också att riktlinjerna till
91 kommunerna ska tydliggöras så att krav på aktivering för att få försörjningsstöd gäller båda parter i
92 ett biståndshushåll. Det är viktigt att riktlinjerna tolkas på samma sätt i alla kommuner.

93

94 **Pensionssystemet**

95

96 Bakgrunden till den blocköverskridande pensionsöverenskommelse som låg till grund för vårt
97 pensionssystem var bland annat att det tidigare ATP-systemet inte var ekonomiskt hållbart och att
98 det inte premierade arbete. Nuvarande pensionssystem bygger på de medel som var och en har
99 jobbat ihop under sitt arbetsliv. Pensionskapitalet förvaltas av AP-fonderna och är helt fristående
100 från statsbudgeten. Detta innebär dels att varje generation finansierar sina egna pensioner, dels att
101 kapitalet är tryggt från finanspolitiska prioriteringar. Centerpartiet står bakom
102 pensionsöverenskommelsen och principerna för vårt nuvarande pensionssystem.

103

104 De handlar bland annat om att pensionen bygger på individens livsinkomst, att finansieringen sker
105 utanför statens budget, att beslut om förändringar i regelverken fattas i konsensus, inom ramen för
106 Pensionsgruppen. Dessa principer har tjänat Sverige mycket väl. Sverige har utmärkt sig
107 internationellt för sitt starka och hållbara pensionssystem och pensionärer som grupp har fått
108 signifikant höjd livsstandard.

109

110 Under senare år har förutsättningarna förändrats. I takt med att gruppen 65+ har växt har olika
111 partier lockats till publikfriande förslag om ekonomiska tillskott. Det har försämrat överskådligheten
112 och legitimiteten i pensionssystemet, det har försvagat kopplingen mellan prestation och utfall och
113 det har undergrävt förtroendet för pensionsgruppen som institution.

114

115 Partistyrelsen menar att det nu vilar ett mycket stort ansvar på politiken att återupprätta förtroendet
116 för och legitimiteten i pensionssystemet. Pensionssystemet måste få återvinna sin raka koppling
117 mellan livsinkomsten och pensionsinkomsten. Det måste vara tydligt att arbete lönar sig, det måste
118 gå att förutsäga och förstå hur personliga val påverkar pensionen och vi måste få ett slut på den
119 ryckighet i förutsättningarna som vuxit i styrka de senaste åren. En fortsatt utveckling där partier
120 tävlar om höjda pensioner innebär mycket stora risker för att pensionärerna i slutändan drabbas av
121 kraftiga och plötsliga standardförsämringar. Kortsiktigt röstfiske är pensionärernas värsta fiende.

122

123 Det finns ett förbehållsbelopp som innebär att alla ålderspensionärer ska ha en viss summa kvar att
124 leva på när alla kostnader för vård och omsorg m.m. är betalda. Maxtaxan ska sedan garantera att
125 det finns ett tak på utgifterna. Men flera utgifter ingår inte i maxtaxan och förbehållsbeloppet. Det
126 varierar dessutom mellan kommunerna vilka kostnader de har för vissa nödvändiga trygghetssystem
127 för den äldre. Centerpartiet anser därför att det behövs en översyn av äldres kostnader och
128 ersättningar.

129

130 Tjänstepensionerna är en del i kollektivavtalen mellan arbetsmarknadens parter och politiken har i
131 princip varit överens om att hålla armlängds avstånd från utformningen av dessa. Dock finns vissa
132 regelverk kring uttaget och skatteregler som Riksdagen har att hantera. Bland dessa finns just regler
133 kring möjligheten att pausa uttaget av tjänstepension. I överenskommelsen om långsiktigt höjda
134 pensioner som slöts i Pensionsgruppen 2017 är en av punkterna att se över dessa regler. Dessvärre
135 har Pensionsgruppens arbete fastnat i frågor om premiepensionen, åldersgränser i
136 inkomstpensionssystemet och sist men inte minst krishanteringen kring Socialdemokraternas
137 överenskommelse med Vänsterpartiet om det så kallade Garantipensionstillägget. Arbetet med
138 tjänstepensionen har därför skjutits på framtiden. Centerpartiet driver aktivt på regeringen att plocka
139 upp frågan och ta fram ett förslag utifrån överenskommelsen.

140

141 Bland dem som får låga pensioner är många företagare som av olika skäl inte har satt av medel till sin
142 pension. Partistyrelsen är mycket väl medveten om att många företagare lever med ytterst små
143 marginaler och har svårt att prioritera avsättning till pensionen. Centerpartiet har i många år krävt
144 att staten ska ta på sig ett ansvar att informera om pensionssystemet och hur olika livsval kan
145 påverka den framtida pensionen. Med rätt kunskaper och insikter bör fler företagare kunna ta
146 hänsyn till sin framtida pension i lönsamhetskalkylerna för sitt företagande. Partistyrelsen anser inte
147 att det vore klokt att införa särregler för olika grupper i pensionssystemet.

148

149 Centerpartiet var drivande i åtstramningen av riksdagsledamöters och statsråds pensionsvillkor som
150 genomfördes under 2010-talet. Därigenom kan nu en avgående riksdagsledamot få ekonomiskt
151 omställningsstöd i två år medan ett statsråd kan få avgångsersättning under ett år. Avseende
152 pensioner tjänar ledamöter pensionspoäng på sina arvoden. Därtill utgår så kallad ålderspension som
153 är tänkt att motsvara tjänstepensionen.

154

155 För kommuner och regioner finns en samordning inom Sveriges Kommuner och Regioner men i
156 slutändan är det upp till respektive beslutande församling att besluta om pensionsreglementen för
157 förtroendevalda. Det gäller även Europaparlamentet.

158

159 **Föräldraförsäkringen och graviditetspenning**

160

161 Föräldraförsäkringens viktigaste syfte är att alla föräldrar ska ges förutsättningar att ge sina barn en
162 god omsorg samt att bygga upp den viktiga anknytningen mellan barn och förälder under de första

163 levnadsåren. Centerpartiet vill se en enkel, modern och tydlig föräldraförsäkring som tar avstamp i
164 principen om barnets bästa. En sådan försäkring måste vara anpassad till vårt moderna samhälle och
165 arbetsliv, olika familjekonstellationer och premiera ett jämställt uttag av föräldradagar.

166

167 Sverige har världens mest generösa föräldraförsäkring innebärandes att man med nuvarande regler
168 kan vara borta mycket länge och långt upp i barnets ålder. Därtill har föräldrar rätt att gå ner i
169 arbetstid tills barnet har fyllt 8 år. Vi vet att lång frånvaro från arbetsmarknaden påverkar
170 löneutveckling, karriärmöjligheter och anknytning till densamma. I förlängningen påverkar det också
171 pensionen. Partistyrelsen anser därför att såväl föräldraförsäkringen som föräldraledighetslagen
172 behöver stramas upp och tydligare kopplas till barnets första levnadsår.

173 Pappors uttag av föräldraledighet ökar men väldigt sakta. Det återstår en lång bit innan man kan tala
174 om en jämställd fördelning av föräldraledigheten. Skillnaden märks framförallt bland föräldrar med
175 kortare utbildning. Fortfarande möts både kvinnor som tar ut mindre ledighet och män som tar ut
176 mer ledighet av förväning, misstro och misstänksamhet.

177

178 Den ojämlika fördelningen av föräldraledighet och deltidsarbete får långtgående ekonomiska
179 effekter. Den leder till negativa konsekvenser för såväl enskilda individer som för samhället i stort.
180 Barnens rätt till båda sina föräldrar begränsas. Män förlorar möjlighet till umgänge och anknytning
181 med barnen. Kvinnor förlorar i löneutveckling, karriärmöjligheter och livsinkomst. Och familjen som
182 helhet påverkas långt efter småbarnsåren.

183

184 Sommaren 2022 presenterade Centerpartiet ett paket med förslag för en mer jämställd
185 föräldraförsäkring.

186 • **Inför en jämställdhetsbonus.** Vid gemensam vårdnad ska de föräldrapar som delat jämställt
187 under de första 18 månaderna (minst 40/60) få en skattefri jämställdhetsbonus på 50 000kr,
188 dvs 25 000kr till vardera vårdnadshavaren.

189 • **Avskaffa lägstanivådagarna.** Över 70% av föräldrapenningen på lägstanivån betalas ut till
190 kvinnor. Studier visar att lägstanivådagarna kan jämföras med ett vårdnadsbidrag och
191 innebära liknande inlåsningseffekter för dem som inte har etablerat sig på arbetsmarknaden.
192 De 90 dagarna med ersättning på lägstanivå bör därför avskaffas.

193 • **80 procent av dagarna ska tas ut innan barnet har fyllt tre år.** Föräldraförsäkringen har i
194 första hand till syfte att ge vårdnadshavare utrymme för omvårdnad och anknytning till sina
195 barn under de första levnadsåren. Alltför många, framförallt kvinnor, är frånvarande från
196 arbetsmarknaden under mycket lång tid i samband med föräldraledigheten. Centerpartiet vill
197 därför att 80 procent av dagarna ska vara uttagna när barnet fyller 3 år (idag 4 år)

198 • **Avskaffa den s.k. snabbhetspremien.** Snabbhetspremien innebär att en förälder, som blir
199 gravid på nytt innan det förra barnet har uppnått ett år och nio månaders ålder, får behålla
200 föräldrapenningen på samma SGI-nivå. Det har påverkat föräldrars familjeplanering mot
201 tätare födselar och gör att fler kvinnor arbetar deltid eller inte alls går tillbaka till jobb mellan
202 graviditeter. Alltför täta graviditeter medför också ökade risker för såväl barnet som
203 mamman.

204 • **Underlätta föräldraledighet för företagare.** Att föräldraförsäkringen ska förenklas för
205 företagare, där samma regler ska gälla för företagare oavsett företagsform, inklusive de som
206 har både anställning och driver eget företag, så kallade kombinatörer. Det ska också vara
207 tillåtet att utföra enklare administration under föräldraledigheten för att garantera
208 företagets fortlevnad, som bokföring och underhåll av hemsida, utan att förlora sin
209 föräldrapenning.

210

211 • **Stärk flerbarnstilläggets träffsäkerhet: avskaffa tvåbarnstillägget**

212 När flerbarnstillägget förändrades 2005 och kom att omfatta redan barn nummer två i en familj
213 försvagades den ekonomiska omfördelningen kraftigt, samtidigt som den generella förstärkningen av
214 den disponibla inkomsten var marginell. Mot den bakgrunden vill Centerpartiet avskaffa
215 flerbarnstillägget för det andra barnet och samtidigt omfördela medel till bostadsbidraget för att nå
216 familjer med lägst inkomster.

217

218 Dessa förslag skulle leda till en modernare föräldraförsäkring som tydligare kopplas till de första
219 viktiga åren i barnens liv, som stimulerar ett jämställt föräldraskap och som tar bättre hänsyn till
220 barns och mödrars hälsa.

221

222 Partistyrelsen vill gå vidare och reformera föräldraförsäkringen för att bättre matcha barnens rätt till
223 båda sina föräldrar och jämställda livsförutsättningar för föräldrarna. Som ett led i detta anser
224 partistyrelsen att föräldraledighetslagen och föräldraförsäkringen bör ses över för att bättre
225 balansera ambitionen om goda förutsättningar för föräldrar att ta hand om sina nyfödda barn med
226 ett fungerande arbetsliv och ökad jämställdhet.

227

228 Försäkringskassans analyser visar att den faktor som har haft störst inverkan på pappors uttag är
229 införandet av de reserverade månaderna i föräldraförsäkringen. Centerpartiet vill inte detaljstyra
230 människors privatliv och har inte valt att ställa sig bakom förslag av en ökad individualisering av
231 föräldraförsäkringen. Dessa förhållanden är dock typexempel på att vi som individer begränsas av
232 omvärldens förväntningar på oss utifrån könstillhörighet. Som ett liberalt, feministiskt parti måste vi
233 orka förhålla oss till det.

234

235 En annan faktor som påverkar förutsättningarna för föräldraledigheten är reglerna för skydd av den
236 sjuklönegrundande inkomsten. Idag skyddas detta fram till barnets ettårsdag. Det leder till att män,
237 som ofta tar ut sin föräldraledighet senare får ett försämrat skydd vilket i sin tur ger sämre
238 förutsättningar för att ta ut sin ledighet. Centerpartiet anser därför att skyddet av den
239 sjuklönegrundande inkomsten ska knytas till hur länge respektive förälder varit ledig.

240

241 Partistyrelsen anser att vi behöver en bred samhällsdiskussion om hur vi kan riva de strukturer som
242 underminerar alla föräldrars rätt att ta ut föräldraledighet och att kombinera ansvaret för de
243 gemensamma barnen med ett gott arbetsliv. Samhället måste ha en förväntan på båda
244 vårdnadshavare att ta sin del av ansvaret för barnens välmående.

245

246 Graviditetspenningen är en del av socialförsäkringarna. Utgångspunkten är att den kan beviljas när
247 arbetsförmågan är nedsatt på grund av graviditeten. "Utredningen om en översyn av
248 socialförsäkringsskyddet för gravida – ett modernare regelverk" konstaterade dock i sitt
249 slutbetänkande våren 2023 att "många gravida har behov av vila och förberedelse inför förlossningen
250 under den sista tiden av graviditeten".

251

252 Utredningen föreslog därför att en icke-behovsprövad graviditetspenning ska införas som kan
253 användas från och med den sjunde kalenderdagen före dagen för beräknad förlossning till och med
254 dagen före faktisk förlossning, så kallad icke-behovsprövad graviditetspenning.

255 Partistyrelsen välkomnar utredningens förslag och utgår från att regeringen kommer att lämna
256 förslag i linje med det.

257

258 Sedan 2017 finns en begränsning i föräldraförsäkringen för människor som migrerar till Sverige som
259 innebär att föräldrar till barn som blir bosatta i Sverige under sitt andra levnadsår kan få ut högst 200
260 dagars föräldrapenning. För barn som blir bosatta i Sverige efter sitt andra levnadsår är antalet dagar
261 högst 100.

262

263 **Välfärd för alla**

264

265 För ett liberalt, borgerligt parti är det naturligt att sträva efter lägre skatter, och Centerpartiet har
266 länge drivit på för en bred skattereform. Med sänkt skatt på arbete och företagande och ökad
267 likvärdighet mellan skattesatser, avdrag och avgifter kan vi göra Sverige bättre. Vår politik utgår alltid
268 från att den varje individ själv är bättre lämpad att avgöra vad den vill lägga sina pengar på än staten,
269 och att skattesystemen måste struktureras utifrån den premissen. Den långsiktiga målsättningen
270 måste vara att inkomskatteskalan ska bli betydligt mindre brant; färre ska behöva betala statlig
271 inkomstskatt och skatten de betalar måste bli lägre. För låginkomsttagare innebär detta att de i ett
272 progressivt skattesystem redan betalar lägre skatt, något som förstärkts genom bl.a. en högre
273 brytgräns för grundavdraget och flertalet jobbskatteavdrag. Att göra enskilda, alltför detaljerade,
274 förändringar i skattesystemet som inte är en del av en större reform riskerar också att skapa
275 oförutsedda problem som kan göra systemet rörigare istället för tydligare, och dyrare istället för
276 effektivare.

277

278 Centerpartiet har drivit på för en lång rad reformer av utbildningssystemet för att fler ska kunna
279 studera längre upp i åldrarna. Sverige har ett generöst studiemedelssystem. Partistyrelsen anser att
280 det bör vara så, samtidigt bör studiemedelssystemet begränsas till tiden när man bedriver aktiva
281 studier.

282

283 Centerpartiet värnar valfrihet och ser att all barnomsorg ska hålla en god kvalitet och vara en trygg
284 och pedagogisk plats för barnen. Att det finns alternativ i barnomsorgen är bra. Vissa vill ha en

285 särskild pedagogisk inriktning, en del en liten förskola, andra en stor förskola. En del har behov av
286 "nattis" och några använder inte barnomsorgen alls. Förutsättningarna är olika och de som är bäst
287 att möta de behov som finns är de som finns nära kunderna. Barnomsorgen är en kommunal
288 angelägenhet och partistyrelsen anser att huvudmännen bör ha stor möjlighet att anpassa
289 verksamheten till lokala behov.

290

291 Föräldraförsäkringen är en socialförsäkring. En individuell försäkring som syftar till att möjliggöra för
292 föräldrar att vara lediga för att vara tillsammans med sina barn under de första åren. Precis som
293 andra socialförsäkringar är den kopplad till respektive persons sjuklönegrundande inkomst.
294 Skillnaden är att föräldraförsäkringen kan överföras till andra individer. Centerpartiet står bakom den
295 modellen. Partistyrelsen anser dock att detta bör vara en möjlighet, inte en skyldighet.

Förslag till beslut: Bifall

[8.22.4](#) att föräldraledighetslagen utreds.

[8.27.2](#) att Centerpartiet ska verka för att föräldraförsäkringen ska kortas.

296

Förslag till beslut: Besvarad

[8.8.1](#) att högstkostnadsskyddet sänks för pensionärerna.

[8.9.1](#) att Centerpartiet verkar för att avskaffa flerbarnstillägget inom ramen för barnbidraget.

[8.10.1](#) att Centerpartiet verkar för att minska antalet, och omfattningen inom, socialförsäkringar som ett led i att öka incitament för eget ansvarstagande för försörjning under livsloppet.

[8.10.2](#) att Centerpartiet verkar för att justeringar i Socialtjänstlag genomförs som kräver ett större eget ansvarstagande för rätt till ekonomiskt bistånd när socialförsäkringar inte täcker en persons försörjning.

[8.11.1](#) att som ett led i att minska löneklyftan mellan män och kvinnor samt få ett jämlikare uttag av föräldradagar yrkar Centerkvinnorna Boden för att föräldrapenningen beräknas på båda föräldrarnas årsinkomst genom att sammanslå dem och dela på två så att båda föräldrarna får samma föräldrapenning. Samma uträkning bör också gälla vid Vård av barn.

[8.12.1](#) att reglerna kring tjänstepensionerna ska ändras så att de kan pausas eller tas ut partiellt i likhet med den allmänna pensionen.

[8.17.1](#) att Centerpartiet ska verka för att införa en mer jämställd föräldrapenning, som baserar sig på båda föräldrarnas ihopslagna inkomster - där båda föräldrarna får ut samma belopp. På så sätt skulle fler småbarnsfamiljer få bättre möjlighet att dela mer likvärdigt på föräldradagarna.

[8.19.1](#) att Centerpartiet i den offentliga debatten och riksdagen ska arbeta för att en total renovering av hela pensionssystemet snarast genomförs.

[8.20.1](#) att Centerpartiet i den offentliga debatten och i riksdagen verkar för att en total renovering av hela pensionssystemet genomförs.

[8.21.1](#) att grundskatteavdraget på inkomst höjs.

[8.21.2](#) att ett särskilt skatteavdrag på lägre inkomster införs.

[8.22.2](#) att reglerna för SGI förändras, så att de baseras på hur länge föräldern har varit hemma istället för barnets ålder.

[8.22.3](#) att införa en utökad graviditetspeng för samtliga gravida två veckor före beräknat födelsedatum.

[8.23.1](#) att politikerpensioner skall grunda sig på principen om premiebestämd pension.

[8.23.2](#) att politikers omställningsförmåner och pensionsförmåner skiljs åt.

[8.23.3](#) att politikers förmåner enligt ovan i görligaste mån samordnas så att samma regelverk gäller på alla nivåer, från kommun- till EU-nivån.

[8.24.1](#) att se över reformen, det ska bli lättare att söka omvårdnadsbidrag.

[8.24.2](#) att försäkringskassans bedömning ska vara likvärdig och rimlig där kunskap om utmanande föräldraskap vid NPF är grundläggande.

[8.24.3](#) att familjer med fler barn där sambedömning görs ska gynnas av beslutet och bör bli berättigade minst ett fjärdedels bidrag per barn, alt i beslut tydliggöra vilket av barnen som får $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, eller 1 helt bidrag, för att möjliggöra andra stöd som är avgörande för barnet och familjen.

[8.25.1](#) att Centerpartiet verkar för att det görs en ny stor utredning av pensionssystemet.

[8.29.1](#) att Centerpartiet i riksdagen och i andra sammanhang arbetar för att en heltäckande genomgång av hela pensionssystemet snarast genomförs.

[8.30.1](#) att föräldrapenningen till föräldrar som invandrar till Sverige med barn ses över och anpassas till barnets ålder.

[8.30.2](#) att flerbarnstillägget tas bort.

Förslag till beslut: Avslag

[8.7.1](#) att Centerpartiet verkar för att underhållsstödet från Försäkringskassan till ensamstående föräldrar med enskild vårdnad om barn under 18 år ska vara lagstadgat och obligatoriskt.

[8.9.2](#) att Centerpartiet verkar för att på sikt avskaffa det allmänna barnbidraget till förmån för ett breddat bostadsbidrag, som beräknas på månatlig basis och utformas så att insteg på arbetsmarknaden eller ökad arbetsinkomst inte resulterar i minskade inkomster generellt.

[8.10.3](#) att Centerpartiet verkar för att sänka taket i socialförsäkringarna som bygger på inkomstbortfallsprincipen.

[8.13.1](#) att partistämman beslutar att verka för en balans i skattesänkingsnivå mellan pensioner respektive ersättningen till funktionshindrade.

[8.14.1](#) att Seniornätverket med hjälp av sakkunniga gör en utredning och lägger fram ett konkret förslag till ökad rättvisa.

[8.15.1](#) att en utredning görs för småföretagarnas möjlighet till en dräglig pension.

[8.16.1](#) att en kostnad-nytta analys genomförs för tilldelande av resurs till vård och sjukskrivningar och att fördelning av resurs till psykisk ohälsa anpassas därefter.

[8.16.2](#) att en gemensam budget införs för vård och sjukskrivningar av psykisk ohälsa.

[8.16.3](#) att med den gemensamma budgeten möjliggöra överföringar av resurser till vården och därmed minska sjukskrivningarna för mental ohälsa.

[8.18.1](#) att Centerpartiet ska verka för en individualiserad föräldrapenning.

[8.21.3](#) att särskilt skatteavdrag för hushåll där det bor barn med en ensam vuxen försörjare utreds.

[8.21.4](#) att det införs ett semesterlån riktat emot ensamstående föräldrar inom ramen för studielånet.

[8.21.5](#) att alla kommuner ska erbjuda förskola på obekväma tider.

[8.21.6](#) att det tillsätts en utredning för att se över möjligheterna att erbjuda barnomsorg för barn under ett år.

[8.21.7](#) att det tillsätts en utredning om hur föräldradighet kan delas i praktiken mellan separerade föräldrar med utgångspunkt för barnets bästa.

[8.21.8](#) att det utreds hur ärenden där föräldrapenning av en förälder inte används eller överförs kan hanteras skyndsamt.

[8.22.1](#) att ytterligare två månader ska öronmärkas för vardera vårdnadshavare.

[8.26.1](#) att Centerpartiet verkar för en företagarpension, en högre garantipension för heltidsföretagare som drivit aktiebolag med anställda i mer än 10 år.

[8.26.2](#) att Centerpartiet verkar för att en rimlig lönegrundande inkomst finns registrerad för heltidsföretagare med anställda hos Försäkringskassan och A-kassan.

[8.27.1](#) att Centerpartiet ska verka för att föräldraförsäkringen ska individualiseras.

[8.28.1](#) att Centerpartiet verkar för att införa laglig möjlighet (undantag från ogiltig frånvaro karensdag och sjukledighet) till frånvaro från skola, utbildning och arbetsplats på grund av endometriosis-relaterade smärtor eller andra kvinno-relaterade tillstånd och enligt läkarintyg.

298

299 Reservationer Partistyrelsen

300

Caroline von Seth, Centerpartiets Ungdomsförbund, samt Rasmus Elfström, Centerstudenter, reserverar sig till förmån för bifall av motionerna 8.9.1 och 8.9.2.

301

Malin Bergman, Centerkvinnorna, reserverar sig till förmån för bifall av motion 8.21.2.

Motivering:

Ett särskilt skatteavdrag på låga inkomster är ett träffsäkert sätt att justera exempelvis en reformering av flerbarnstillägg.

302

Centerkvinnorna reserverar sig till förmån för bifall av motion 8.21.3.

Motivering:

Att särskilt skatteavdrag för hushåll där det bor barn med en ensam vuxen försörjare utreds är ännu ett träffsäkert sätt att utjämna skillnader mellan familjer med en eller två vuxna försörjare. Genom ett skatteavdrag gynnas arbete.

303

Centerkvinnorna reserverar sig till förmån för bifall av motion 8.21.4.

Motivering:

Semesterlånet är ett nytt förslag som kan stärka ensamstående föräldrars självförsörjning på lång sikt genom att möjliggöra studier. Sommaren är svår att lösa för flera studenter, men det blir särskilt märkbart för studenter som har försörjningsansvar över ett barn. PS yrkar avslag på förslag som ämnar stärka ensamstående föräldrars vardagsekonomi, men lägger inte heller fram några förslag för att stärka hushållen med svagast ekonomi. Några hundralappar i höjt underhållsbidrag är för tunt: det krävs modiga reformer för att skapa jämlika förutsättningar för fler barn och för självförsörjande, i ett samhälle som är designat för familjer med två försörjare.

304

Centerkvinnorna reserverar sig till förmån för bifall av motionerna 8.21.5 och 8.21.6.

Motivering:

För ett företagsvänligt parti borde flexibel förskola vara en huvudfråga. En flexibel förskola är inte bara till för företagare, utan även för exempelvis ensamstående föräldrar som arbetar inom yrken som kräver obekväma arbetstider. När förskolor etablerades på riktigt var det inte kommunala frågor – det krävdes en nationell samling och nationella riktlinjer. Det behövs göras igen. Personers möjlighet att arbeta är en nationell fråga, och ska inte avgöras på var i landet en bor.

305

Centerkvinnorna reserverar sig till förmån för bifall av motionerna 8.21.7 och 8.21.8.

Motivering:

Centerpartiet vill ha en jämställd föräldraförsäkring, sägs det. Vi pratar om företagare, men aldrig om ensamstående föräldrar som riskerar att hamna i kläm på riktigt. Föräldrar som har separerat och främst kvinnor som tenderar att ta störst ansvar för barn, kan tvingas söka socialt bistånd när den andra föräldern vägrar överföra föräldradagar. Det är ett allvarligt problem som ingen hittills har tagit i. Det är dags att göra det. Om föräldrar som lever ihop och ska föreställa dela ansvar för ett hushåll och ha ömma känslor för varandra inte klarar av att dela lika på föräldraledighet, är det om möjligt ännu svårare för separerade föräldrar.

306

Centerkvinnorna reserverar sig till förmån för bifall av motion 8.22.1.

Motivering:

Vi måste orka vara feminister och då krävs det en reformering av föräldraförsäkringen. Dagens form av föräldraförsäkringen utgår från familjen som minsta enhet och bär sin design från 1970-talet. Som liberal ser jag individen som främsta utgångspunkt och vi måste våga tänka annorlunda än vad man gjorde för 40 år sedan. All forskning visar att kvinnors livsinkomst gynnas negativt av lång föräldraledighet (tex genom sämre karriärvägar och löneutveckling, grundläggande skeva normer i hemmet vad gäller ansvar för obetalt hushållsarbete och barnomsorg, högre andel sjukskrivningar och deltidsarbete bland kvinnor) och att det enda som jämnar ut uttaget av föräldraledighet är fler öronmärkta dagar. Vi har två val: 1) om vi vill ha ett jämställt samhälle eller inte, och 2) om vi vill lyssna på forskning eller inte. Jag har gjort mitt val.

307

Christofer Bergenblock reserverar sig till förmån för bifall av motion 8.22.1.

308

Malin Bergman, Centerkvinnorna, reserverar sig till förmån för bifall av motion 8.30.4.

Motivering:

Partistyrelsen vill avskaffa det ineffektiva flerbarnstillägget vid andra barnet. Det tycker vi är bra. Vi vill dock slopa flerbarnstillägget helt. Det riskerar att skapa inlåsnings effekter. Utgångspunkten

ska vara att alla familjers huvudsakliga försörjning är en egen inkomst. Ett mer träffsäkert system behövs för att nå de som behöver stöd av socioekonomiska skäl.

309

Christofer Bergenblock reserverar sig till förmån för bifall av motion 8.30.2.

310

311 Att-satser

312 [8.7.1](#) att Centerpartiet verkar för att underhållsstödet från Försäkringskassan till ensamstående
313 föräldrar med enskild vårdnad om barn under 18 år ska vara lagstadgat och obligatoriskt.

314

315 [8.8.1](#) att högkostnadsskyddet sänks för pensionärerna.

316

317 [8.9.1](#) att Centerpartiet verkar för att avskaffa flerbarnstillägget inom ramen för barnbidraget.

318

319 [8.9.2](#) att Centerpartiet verkar för att på sikt avskaffa det allmänna barnbidraget till förmån för ett
320 breddat bostadsbidrag, som beräknas på månatlig basis och utformas så att insteg på
321 arbetsmarknaden eller ökad arbetsinkomst inte resulterar i minskade inkomster generellt.

322

323 [8.10.1](#) att Centerpartiet verkar för att minska antalet, och omfattningen inom, socialförsäkringar som
324 ett led i att öka incitament för eget ansvarstagande för
325 försörjning under livsloppet.

326

327 [8.10.2](#) att Centerpartiet verkar för att justeringar i Socialtjänstlag genomförs som kräver ett
328 större eget ansvarstagande för rätt till ekonomiskt bistånd när
329 socialförsäkringar inte täcker en persons försörjning.

330

331 [8.10.3](#) att Centerpartiet verkar för att sänka taket i socialförsäkringarna som bygger på
332 inkomstbortfallsprincipen.

333

334 [8.11.1](#) att som ett led i att minska löneklyftan mellan män och kvinnor samt få ett jämlikare uttag av
335 föräldradagar yrkar Centerkvinnorna Boden för att föräldrapenningen beräknas på båda föräldrarnas
336 årsinkomst genom att sammanslå dem och dela på två så att båda föräldrarna får samma
337 föräldrapenning. Samma uträkning bör också gälla vid Vård av barn.

338

339 [8.12.1](#) att reglerna kring tjänstepensionerna ska ändras så att de kan pausas eller tas ut partiellt i
340 likhet med den allmänna pensionen.

341

342 [8.13.1](#) att partistämman beslutar att verka för en balans i skattesänkingsnivå mellan pensioner
343 respektive ersättningen till funktionshindrade.

344

345 [8.14.1](#) att Seniornätverket med hjälp av sakkunniga gör en utredning och lägger fram ett konkret
346 förslag till ökad rättvisa.

347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379

[8.15.1](#) att en utredning görs för småföretagarnas möjlighet till en dräglig pension.

[8.16.1](#) att en kostnad-nytta analys genomförs för tilldelande av resurs till vård och sjukskrivningar och att fördelning av resurs till psykisk ohälsa anpassas därefter.

[8.16.2](#) att en gemensam budget införs för vård och sjukskrivningar av psykisk ohälsa.

[8.16.3](#) att med den gemensamma budgeten möjliggöra överföringar av resurser till vården och därmed minska sjukskrivningarna för mental ohälsa.

[8.17.1](#) att Centerpartiet ska verka för att införa en mer jämställd föräldrapenning, som baserar sig på båda föräldrarnas ihopslagna inkomster - där båda föräldrarna får ut samma belopp. På så sätt skulle fler småbarnsfamiljer få bättre möjlighet att dela mer likvärdigt på föräldradagarna.

[8.18.1](#) att Centerpartiet ska verka för en individualiserad föräldrapenning.

[8.19.1](#) att Centerpartiet i den offentliga debatten och riksdagen ska arbeta för att en total renovering av hela pensionssystemet snarast genomförs.

[8.20.1](#) att Centerpartiet i den offentliga debatten och i riksdagen verkar för att en total renovering av hela pensionssystemet genomförs.

[8.21.1](#) att grundskatteavdraget på inkomst höjs.

[8.21.2](#) att ett särskilt skatteavdrag på lägre inkomster införs.

[8.21.3](#) att särskilt skatteavdrag för hushåll där det bor barn med en ensam vuxen försörjare utreds.

[8.21.4](#) att det införs ett semesterlån riktat emot ensamstående föräldrar inom ramen för studielånet.

[8.21.5](#) att alla kommuner ska erbjuda förskola på obekväma tider.

380 [8.21.6](#) att det tillsätts en utredning för att se över möjligheterna att erbjuda barnomsorg för barn
381 under ett år.

382

383 [8.21.7](#) att det tillsätts en utredning om hur föräldraledighet kan delas i praktiken mellan separerade
384 föräldrar med utgångspunkt för barnets bästa.

385

386 [8.21.8](#) att det utreds hur ärenden där föräldrapenning av en förälder inte används eller överförs kan
387 hanteras skyndsamt.

388

389 [8.22.1](#) att ytterligare två månader ska öronmärkas för vardera vårdnadshavare.

390

391 [8.22.2](#) att reglerna för SGI förändras, så att de baseras på hur länge föräldern har varit hemma istället
392 för barnets ålder.

393

394 [8.22.3](#) att införa en utökad graviditetspeng för samtliga gravida två veckor före beräknat
395 födelsedatum.

396

397 [8.22.4](#) att föräldraledighetslagen utreds.

398

399 [8.23.1](#) att politikerpensioner skall grunda sig på principen om premiebestämd pension.

400

401 [8.23.2](#) att politikers omställningsförmåner och pensionsförmåner skiljs åt.

402

403 [8.23.3](#) att politikers förmåner enligt ovan i görligaste mån samordnas så att samma regelverk gäller
404 på alla nivåer, från kommun- till EU-nivån.

405

406 [8.24.1](#) att se över reformen, det ska bli lättare att söka omvårdnadsbidrag.

407

408 [8.24.2](#) att försäkringskassans bedömning ska vara likvärdig och rimlig där kunskap om utmanande
409 föräldraskap vid NPF är grundläggande.

410

411 [8.24.3](#) att familjer med fler barn där sambedömning görs ska gynnas av beslutet och bör bli
412 berättigade minst ett fjärdedels bidrag per barn, alt i beslut tydliggöra vilket av barnen som får $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$,
413 $\frac{3}{4}$, eller 1 helt bidrag, för att möjliggöra andra stöd som är avgörande för barnet och familjen.

414

415 [8.25.1](#) att Centerpartiet verkar för att det görs en ny stor utredning av pensionssystemet.

416

417 [8.26.1](#) att Centerpartiet verkar för en företagarpension, en högre garantipension för
418 heltidsföretagare som drivit aktiebolag med anställda i mer än 10 år.

419

420 [8.26.2](#) att Centerpartiet verkar för att en rimlig lönegrundande inkomst finns registrerad för
421 heltidsföretagare med anställda hos Försäkringskassan och A-kassan.

422

423 [8.30.1](#) att föräldrapenningen till föräldrar som invandrar till Sverige med barn ses över och anpassas
424 till barnets ålder.

425

426 [8.30.2](#) att flerbarnstillägget tas bort.

427

428 [8.27.1](#) att Centerpartiet ska verka för att föräldraförsäkringen ska individualiseras.

429

430 [8.27.2](#) att Centerpartiet ska verka för att föräldraförsäkringen ska kortas.

431

432 [8.28.1](#) att Centerpartiet verkar för att införa laglig möjlighet (undantag från ogiltig frånvaro
433 karensdag och sjukledighet) till frånvaro från skola, utbildning och arbetsplats på grund av
434 endometriosis-relaterade smärtor eller andra kvinno-relaterade tillstånd och enligt läkarintyg.

435

436 [8.29.1](#) att Centerpartiet i riksdagen och i andra sammanhang arbetar för att en heltäckande
437 genomgång av hela pensionssystemet snarast genomförs.

438

439

440 [8.7 Underhållsstöd till alla mammor med enskild vårdnad](#)

441 **Motionskrivare:** Ola Olsson

442 JÖNKÖPINGS KRETS C-krets, Jönköpings län C-dist

443 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

444

445 [Brödtext](#)

446 Idag finns många ensamstående mammor med enskild vårdnad som inte bor tillsammans med
447 barnets fader. Även om pappan skrev på ett faderskapsbevis efter födseln så finns ingen skyldighet
448 att betala underhållsbidrag tills barnet blir myndigt. Allt utgår från att man kommer överens och gör
449 en egen uppgörelse. När barnet fyller 18 år kan barnet söka själv t.o.m. juni det år barnet fyller 20 år.

450 Om ingen överenskommelse kan göras är det mammans ansvar att söka underhållsstöd hos
451 Försäkringskassan. Den andre föräldern går med på att betala ett månadsbelopp utifrån sin årslön till
452 Försäkringskassan som därefter lägger till ett utfyllnadsbidrag upp till beloppet för fullt
453 underhållsstöd.

454 Om den andre föräldern inte finns eller inte har någon inkomst betalar Försäkringskassan
455 automatiskt underhållsstöd grundat på barnets ålder så länge barnet får barnbidrag.

456 Om fadern under olika former av hot tvingar mamman att dra tillbaka sin ansökan om underhållsstöd
457 så är hela syftet med underhållsbidrag till ett barns uppväxt borta. Det förekommer ofta att pappor
458 vill straffa den andra parten för att hon inte vill bo tillsammans med, eller vill skydda sitt barn från,
459 pappan. Det kan också finnas andra skäl till att pappan inte vill avslöja sitt föräldraskap. För
460 mammans del kan kostnaden för detta inkomstbortfall vara ett sätt att slippa ha kontakt med den
461 andra föräldern. Det är dock inte rätt mot barnet att den ska leva i ekonomisk utsatthet och få sämre
462 uppväxtvillkor.

463 [Att-sats](#)

464 [8.7.1](#) att Centerpartiet verkar för att underhållsstödet från Försäkringskassan till ensamstående
465 föräldrar med enskild vårdnad om barn under 18 år ska vara lagstadgat och obligatoriskt.

466 [Yttrande Distrikt](#)

467 *Underhållsstöd är lagstadgat - Föräldrabalken kapitel 7. Som motionären beskriver så krävs ett*
468 *ansökningsförfarande, det är inget som sker automatiskt. Ur ett barnrättsperspektiv vore ett*
469 *obligatoriskt förfarande vara det bästa, att vi förebygger möjligheter till hot.*

470 **Distriktsstyrelse föreslå att bifalla motionen**

471 Andreas Elamsson, Vetlanda yrkade på ändring i rubriksättning till "underhållsstöd till
472 vårdnadshavare"

473 Distriktsstämman beslutade enligt distriktsstyrelsen förslag med ändring i rubriksättning enligt
474 Andreas Elamsson yrkande

475 [8.8 Sänk högkostnadsskyddet på medicin för pensionärer.](#)

476 **Motionskrivare:** Anders Eriksson

477 Kungsbacka C-krets, HALLANDS C-distrikt

478 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

479 Eriksson, Michelle, Halland

480 [Brödtext](#)

481 I januari 2023 höjdes högkostnadsskyddet för läkemedel från 2400kr
482 till 2600kr. Pensionärer med ringa pension hade redan svårt med att
483 köpa ut sina läkemedel innan höjningen. Risken för dålig följsamhet
484 av sin läkemedelsbehandling fanns redan innan höjningen, och nu ökar
485 den risken än mer. Dels på grund av den rådande lågkonjunkturen,
486 höga kostnader i samhället och en pension som inte ökat i takt med
487 deras kostnader. Att nu öka priset på läkemedel, vilket denna ökning
488 gör, så ser vi redan hur pensionärer väljer att ej ta ut alla sina
489 mediciner för att de ej har råd. Dålig följsamhet kan ge ökade
490 kostnader för samhället, med fler som hamnar i vården istället för att
491 vara hemma och må bra.

492 [Att-sats](#)

493 [8.8.1](#) att högkostnadsskyddet sänks för pensionärerna.

494 [Yttrande Distrikt](#)

495 Precis som motionären skriver så höjdes högkostnadsskyddet för läkemedel vid årsskiftet. Detta
496 beror på en höjning av prisbasbeloppet som började gälla den 1 januari 2023. Den 1 januari 2023
497 höjdes prisbasbeloppet från 48 300 kronor till 52 400 kronor. Prisbasbeloppet används bland annat
498 inom socialförsäkringen och inom skattesystemet. Höjningen av prisbasbeloppet gör att
499 garantipensionen, omvårdnadsbidraget samt taken i ersättningarna från sjuk- och föräldraförsäkring
500 höjs, då de beräknas utifrån prisbasbeloppet. Även högkostnadsskyddet för läkemedel berörs av
501 prisbasbeloppet. Då prisbasbeloppet höjdes innebär det en höjning av högkostnadsskyddet för
502 läkemedel.

503 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman att avslå motionen.

504 [8.9 Fler i arbete och färre i bidragsfällan - slopat flerbarnstillägg och
505 allmänt barnbidrag](#)

506 **Motionskrivare:** Malin Johnson-Stampé

507 Centerstudenter

508 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

509 Centerstudenters förbundsstyrelse

510 [Brödtext](#)

511 Flerbarnstillägget till barnbidraget infördes år 1982 och tillföll då familjer som hade minst tre barn. År
512 2005 utökades flerbarnstillägget till att omfatta familjer med minst två barn. Idag lämnas bidrag om
513 150 kronor per månad för det andra barnet, 580 kronor per månad för det tredje barnet, 1 010
514 kronor i månaden för det fjärde barnet och 1 250 kronor i månaden för det femte barnet och varje

515 ytterligare barn (Se 15 kap. 2–8 §§ socialförsäkringsbalken). Barnbidraget ligger på 1250 kr per barn.
516 Det resulterar i att en familj som har sex barn får 11 740 kr i månaden, oavsett ekonomisk situation.
517 Det kan jämföras med att en studerande år 2023 kan få ut 12 000 kronor per månad i studiemedel.

518 Det har visat sig att flerbarnstillägget på flera sätt är ineffektivt, i arbetsmarknads- och
519 integrationshänseende. Genom att bidrag staplas på varandra ju fler barn en familj skaffar, hindras
520 framför allt utrikesfödda kvinnor från att ta sig ut på arbetsmarknaden och bli självförsörjande. Det
521 handlar framförallt om att flerbarnstillägget kraftigt minskar incitamenten att etablera sig på
522 arbetsmarknaden och resultatet blir en misslyckad integration och ett cementerat bidragsberoende.
523 Det svenska bidragssystemet ska inte innehålla incitamentstrukturer som leder till utanförskap,
524 ojämställdhet och att det inte lönar sig att arbeta.

525 Dessutom är flerbarnstillägget en stor utgiftspost. Riksrevisionen har tidigare rekommenderat en
526 översyn av flerbarnstillägget för att frigöra skattemedel (Flerbarnstillägget i barnbidraget – ett
527 generellt bidrag som kan effektiviseras, Riksrevisionen s 57). År 2019 var utgifterna för
528 flerbarnstillägget totalt 3,7 miljarder, varav en övervägande del utgörs av utbetalningarna för barn
529 nummer två och tre (A.a. s 44), vilket är en relativt stor utgift i statsbudgeten. Centerstudenter anser
530 att Centerpartiet bör verka för att avskaffa flerbarnstillägget.

531 Genom att avskaffa flerbarnstillägget skulle det frigöras medel som istället kan användas för att
532 underlätta inträde på arbetsmarknaden, t ex sänkta arbetsgivaravgifter eller generella
533 skattesänkningar.

534 Centerstudenter vill därtill ersätta dagens generella barnbidrag med ett utökat bostadsbidrag.
535 Barnbidraget går idag till ekonomiskt starka hushåll som inte har något behov av bidrag, vilket kostar
536 svenska skattebetalare miljarder årligen. Samtidigt är det också kostsamt att bedriva behovsprövning
537 av ytterligare ett bidrag och barnbidraget bör därför inte göras om till ett behovsprövat bidrag.
538 Bostadsbidraget är dock redan ett behovsprövat bidrag och ett träffsäkert sådant, i bemärkelsen att
539 det hjälper familjer som är i behov av grundläggande ekonomiskt bistånd för basala behov. Genom
540 att avskaffa barnbidraget till förmån för ett utökat bostadsbidrag skulle ekonomiskt svaga familjer
541 fortsatt kunna få ekonomiskt stöd, samtidigt som skattemedel används på ett effektivt och
542 ansvarsfullt sätt. Därtill bör också bostadsbidraget utformas så att rätten baserar sig på en
543 månadsbasis och att detta fasas ut i takt med att arbetsinkomsterna ökar. Detta skulle innebära en
544 ökad förutsebarhet, en minskad risk att bli återbetalningsskyldig stora belopp och dessutom att ett
545 arbete alltid resulterar i ökade intäkter.

546 [Att-sats](#)

547 [8.9.1](#) att Centerpartiet verkar för att avskaffa flerbarnstillägget inom ramen för barnbidraget.

548 [8.9.2](#) att Centerpartiet verkar för att på sikt avskaffa det allmänna barnbidraget till förmån för ett
549 breddat bostadsbidrag, som beräknas på månatlig basis och utformas så att isteg på
550 arbetsmarknaden eller ökad arbetsinkomst inte resulterar i minskade inkomster generellt.

551 [Yttrande Distrikt](#)

552 Förbundsmotion, förbundsstyrelsen är avsändare och förbundet står således bakom motionen.

553 [8.10 Ett modernt socialförsäkringssystem](#)

554 **Motionsskrivare:** Nils Nilsson Puronen

555 Centerpartiets Ungdomsförbund

556 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

557 Förbundsstyrelsen Centerpartiets ungdomsförbund

558 [Brödtext](#)

559 Sveriges socialförsäkringar är tämligen allomfattande och täcker inkomstbortfall vid många
560 olika skeenden under livsloppet. Med tiden har socialförsäkringsskydden byggts ut och står
561 enligt Försäkringskassans sammanställning de senaste åren för knappa 5 procent av statens
562 utgifter i förhållande till BNP.

563

564 För att stärka arbetslinjen krävs en minskad kostnadsbörda för företag att anställa.

565 Finansiering av sådana kostnadslättnader kan ske på många sätt. Långsiktigt bör också
566 utgifterna inom socialförsäkringarna minskas på ett brett plan. Positiva effekter av sådana
567 skattelättnader är utöver en stärkt arbetslinje också större ekonomisk frihet för den enskilda
568 företagaren eller löntagaren.

569

570 En av politikens viktigaste uppgifter måste också vara att konstruera och upprätthålla system
571 som medborgarna har tilltro till. När människor upplever att gemensamma välfärdssystem
572 inte ger det som förväntas skapas en stor misstro. Därför måste Centerpartiet möta
573 utmaningen med kostnadsdrivande system genom att justera ambitionsnivån och
574 omfattningen till en nivå som kan upprätthållas över lång tid.

575

576 En renodling av socialförsäkringarna kan också bidra till att central förvaltning kan minskas
577 och att fusk stävjas. Tillsammans med en sammanslagning av Försäkringskassan och
578 Arbetsförmedlingen kan det återupprätta förtroendet, för ett idag, stort och sargat system.

579 [Att-sats](#)

580 [8.10.1](#) att Centerpartiet verkar för att minska antalet, och omfattningen inom, socialförsäkringar
581 som ett led i att öka incitament för eget ansvarstagande för
582 försörjning under livsloppet.

583 [8.10.2](#) att Centerpartiet verkar för att justeringar i Socialtjänstlag genomförs som kräver ett
584 större eget ansvarstagande för rätt till ekonomiskt bistånd när
585 socialförsäkringar inte täcker en persons försörjning.

586 [8.10.3](#) att Centerpartiet verkar för att sänka taket i socialförsäkringarna som bygger på
587 inkomstbortfallsprincipen.

588 [Yttrande Distrikt](#)

589 CUF:s förbundsstyrelse beslutade att skicka vidare motionen till partistämman.

590 att bifalla motionen i sin helhet.

591 [8.11 Motion om jämställd föräldraförsäkring och vård av barn](#)

592 **Motionskrivare:** Emilia Granqvist

593 BODEN C-krets, Norrbottens C-dist

594 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

595

596 [Brödtext](#)

597

598 **Bakgrund:**

599 Könslönegapet ökar när första barnet kommer och ojämn föräldraledighet bidrar till att kvinnor har
600 svårare än män att uppnå högre löner, vilket är det så kallade "glastaket". Det innebär att det trots
601 formell jämställdhet finns till synes osynliga hinder som gör att kvinnor har det tuffare än män att
602 löneutveckla. Detta är särskilt vanligt i de skandinaviska länder – framförallt Sverige. Män har högre
603 lön än kvinnor, det gäller generellt på hela arbetsmarknaden. Nu visar de senaste undersökningarna
604 också att löneklyftorna ökar istället för att minska för första gången på 11 år vilket är en skrämmande
605 utveckling. Att män också ofta tar ut färre föräldradagar gör att kvinnor fortfarande har lägre löner,
606 lägre pensioner och befordras mer sällan än män. Innan de fick barn hade män och kvinnor däremot
607 ungefär lika höga löner och var chefer i lika stor utsträckning. 15 år efter det första barnet har
608 inkomstskillnaderna mellan mamman och pappan ökat med i snitt 32 procentenheter.

609 **Motivering:**

610 Idag är det vanligt att kvinnor tar ut mer föräldraledighet än män vilket leder till att kvinnor får en
611 lägre inkomst och en sämre ekonomisk ställning på arbetsmarknaden. Detta bidrar till det så kallade
612 "glastaket" där kvinnor har svårare att uppnå högre löner och befordringar. Genom att införa en
613 jämlik föräldraförsäkring, där båda föräldrarnas årsinkomst räknas samman och delas på två, så att
614 båda föräldrarna får samma föräldrapenning, skulle det ge båda föräldrarna samma förutsättningar
615 att ta ut föräldraledighet. Detta skulle också ge en mer jämlik fördelning av föräldraledigheten mellan
616 könen och därmed minska risken för att kvinnor får en sämre ekonomisk ställning i framtiden.
617 Detsamma bör också gälla vid Vård av barn.

618 Genom att införa en jämlik föräldraförsäkring och vård av barn skulle Centerpartiet visa att man tar
619 jämställdheten på allvar och arbetar för lika förutsättningar.

620 [Att-sats](#)

621 [8.11.1](#) att som ett led i att minska löneklyftan mellan män och kvinnor samt få ett jämlikare uttag av
622 föräldradagar yrkar Centerkvinnorna Boden för att föräldrapenningen beräknas på båda
623 föräldrarnas årsinkomst genom att sammanslå dem och dela på två så att båda föräldrarna
624 får samma föräldrapenning. Samma uträkning bör också gälla vid Vård av barn.

625 [Yttrande Distrikt](#)

626 Det är lätt att sympatisera med motionärens förslag till att öka jämlikheten av uttag av föräldradagar
627 mellan kvinnor och män. Om man bryter ner förslaget så ser man att det inte är så enkelt som kan
628 tyckas. Det finns en rad olika familjekonstellationer i dagens samhälle och bilden av en kärnfamilj är
629 inte entydig på samma sätt idag som för 40 år sedan. Föräldrarnas inkomster från arbete kan se
630 väldigt olika ut, bland annat om man jämför traditionella arbetstagare jämfört med egenföretagare.

631 En sammanräkning av årsinkomsterna skulle dessutom kunna vara ett första steg till en återgång till
632 sambeskattnng som avskaffades 1971 med anledning av att framförallt missgynnade kvinnors
633 möjligheter att få en bra utkomst på arbetsmarknaden. DS föreslår stämman avslå motionen
634 Distriktsstämman beslutar att – avslå motionen i enlighet med distriktsstyrelsens förslag.
635 Distriktsstämman rekommenderar partistämman att avslå motionen.

636 [8.12 Möjlighet att pausa tjänstepensionen](#)

637 **Motionskrivare:** Gunnel Lindby

638 Gotlands C-krets, GOTLAND C-dist

639 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

640

641 [Brödtext](#)

642 Vi behöver seniorerna i arbetslivet, dels för upprätthålla samhällsservicen, dels för att seniorer ofta
643 mår bra av att arbeta efter att pensionen börjat att betalas ut. Idag finns möjligheten att arbeta och
644 ha en arbetsinkomst samtidigt som pensionen betalas ut. Den allmänna pensionen som betalas ut av
645 Pensionsmyndigheten kan man dessutom pausa eller ta ut partiellt, allt för att spara pensionen till
646 senare samt att undvika att hamna över brytpunkter för statlig skatt.

647 Tjänstepensionerna kan man dock inte pausa vilket kan resultera i en alltför hög skatt för den
648 enskilde. Det kan också resultera i att seniorer avstår från arbete på grund av skatteeffekterna. Hela
649 samhället måste underlätta för seniorerna att fortsätta lönearbeta även efter pensionsåldern.

650 [Att-sats](#)

651 [8.12.1](#) att reglerna kring tjänstepensionerna ska ändras så att de kan pausas eller tas ut partiellt i
652 likhet med den allmänna pensionen.

653 [Yttrande Distrikt](#)

654 För att kunna pausa tjänstepensionen krävs en lagändring utifrån dagens lagstiftning där det inte är
655 möjligt. Många pensionärer som vill återvända till arbetslivet upptäcker att de med arbetsinkomst
656 och tjänstepension hamnar över gränsen för statlig skatt. Detta är ett onödigt hinder i tider då vi
657 behöver all arbetskraft.

658 Utifrån detta uppmanar Gotlandsdistriktet partistämman att bifalla motionen.

659

660 [8.13 Balans mellan skattesänkning för pensionärer respektive 661 funktionshindrade](#)

662 **Motionskrivare:** ANNE Sörqvist

663 Åmål C-krets, Fyrbodals C-distrikt

664 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

665 Lennart Tysse, Mellerud, Centerpartiet Fyrbodals

666 [Brödtext](#)

667 Funktionshindrade idag får en aktivitetsersättning ifrån Försäkringskassan. Ersättningen har inte
668 justerats skattemässigt i jämförelse med utbetalningarna för pensionärer.

669 [Att-sats](#)

670 [8.13.1](#) att partistämman beslutar att verka för en balans i skattesänkingsnivå mellan pensioner
671 respektive ersättningen till funktionshindrade.

672 [Yttrande Distrikt](#)

673 Centerpartiets budgetmotion i riksdagen för 2022 innehåll förslag om att ta bort skillnaden i
674 beskattning mellan sjuk- och aktivitetsersättning och av arbetsinkomster. Det är viktigt att fortsätta
675 arbeta för, så att människor har en dräglig tillvaro. Samtidigt måste människor som lever med en
676 funktionsersättning och har sjukersättning få bättre förutsättningar att bli en del av samhället, nå sin
677 fulla potential och få bidra på sina egna villkor.

678 I de fall som en persons situation förändras menar Centerpartiet att det måste vara möjligt att våga
679 testa att arbeta eller studera utan att förlora sin ersättning. Personer som uppbär sjukpenning på
680 deltid

681 har möjlighet att studera på deltid. Centerpartiet anser att det bör gälla även dem som har sjuk- eller
682 aktivitetsersättning. Vi anser även att möjligheterna att vidareutbilda sig som ett alternativ till
683 traditionell, daglig verksamhet bör utredas. Distriktsstyrelsen anser samtidigt att det är viktigt att det
684 alltid lönar sig att arbeta och ser behov av fler insatser så att alla kan bidra utifrån sina
685 förutsättningar och nå sin fulla potential.

686 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman 2022 partistämman

687 att **instämma i motionens intentioner**

688 [8.14 Rättvis pension](#)

689 **Motionsskrivare:** Doris Rudén

690 Vänersborg C-krets, Fyrbodals C-distrikt

691 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

692

693 [Brödtext](#)

694 **Ett pensionssystem som bygger på god hushållning, bra resursutnyttjande samt en god**
695 **måluppfyllelse.**

696

697 1. Vid beräkning av garantipension tas ingen hänsyn till tjänstepensioner, privata
698 pensionsförsäkringar, kapitalinkomster eller den egna förmögenheten. Därmed risk att
699 garantipensioner betalas ut till de som inte behöver.

700

701 2. Om en partner är beredd att finansiera den andra partners kostnader bör detta även
702 omfatta den årliga allmänna pensionen. Änkepension betalas idag enbart ut till kvinnor
703 födda före 1944.

704

705 *Ett exempel: Män med "hemmafruar" har en konkurrensfördel mot kvinnor i sin prestation*
706 *på jobbet. Männerna får därmed mer krävande jobb, högre lön och högre pension.*
707 *"Hemmafrun" får låg lön och därmed låg pension (hemmafru, deltid, mindre ansträngande*
708 *jobb). "Hemmafruns" garantipension betalas bland annat av de yrkesverksamma kvinnor*
709 *som konkurrerat med dessa män.*

710

711 3. Det är var och ens ansvar att kunna försörja sig som pensionär. I Pensionsmyndighetens
712 utskick borde det framgå vad en normal lägsta pensionsinbetalning i snitt bör vara.

713 [Att-sats](#)

714 [8.14.1](#) att Seniornätverket med hjälp av sakkunniga gör en utredning och lägger fram ett konkret
715 förslag till ökad rättvisa.

716 [Yttrande Distrikt](#)

717 Motionären lyfter frågor om mer rättvisa i pensionssystemet framför allt för kvinnor som inte har
718 tillräcklig grund från arbetslivet för att få en dräglig pension. Idag kan vi konstatera att det även för
719 personer som arbetat hela livet men med låg lön, får en pension som är svår att leva på. Här handlar
720 det till betydande del kvinnor som arbetat inom vården.

721 Motionären skriver inte ut i att-satsen att det handlar om pensionssystemet, vilket gör att ett
722 stämmobeslut handlar om ökad rättvisa. Uppdraget riktas till Seniornätverket och till nätverket kan
723 inte stämman ge uppdrag.

724 Åter till sakfrågan – ämnet som motionären lyfter är angeläget och partiet behöver ha en tydlig
725 politik kring pensionerna och pensionssystemet.

726

727 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman

728 att **avslå motionen**

729 [8.15 Småföretagare och pensioner](#)

730 **Motionsskrivare:** Madeleine S. Hägg

731 YSTADS KOM KRETS C-krets, SKÅNE C-dist

732 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

733

734 [Brödtext](#)

735 Småföretagare som enskilda firmor eller Handelsbolag har andra förutsättningar än aktiebolag.

736 Ett företag som ovan går sällan i konkurs för man är personligt ansvarig. Således lyfts ingen lön när
737 kassaflödet är lågt. Pengarna går först och främst till det absolut viktigaste som driften (för att kunna
738 fortsätta med sin verksamhet). Inköp av nödvändigheter, el, omkostnader räkningar på företaget
739 samt skatt. Även om vinster finns är det inte säkert att den är stor nog för avsättning till framtida
740 pensioner.

741 Som småföretagare är det dessutom svårt att binda upp ett sparande var månad då kassaflödet kan
742 variera väldigt.

743 Småföretagare jobbar mycket. Är sällan sjuka (även om de är sjuka jobbar de oftast ändå). En
744 småföretagare försöker se lösningar på det mesta. Är duktig på att spara och är innovativ.

745 En småföretagare brukar oftast göra rätt för sig annars kan resultatet bli en katastrof för eventuellt
746 hela familjen. Vad en småföretagare däremot många gånger har stora problem med är den
747 ekonomiska framförhållningen och till den kommande pensionen.

748 Centerpartiet vurmar för företag framförallt dessa små. Både på landsbygden och i Städerna. Ett litet
749 företag på landsbygden som genererar skatte intäkter får sällan något tillbaka . Ett mänskligt
750 problem nu och framöver.

751 En möjlighet för att lösa problemet kunde vara att vika något av dess skatt till en special fond för
752 låginkomst småföretags pensionärer som enligt pensions myndigheten är en riskgrupp.

753 En pension på mellan 5000-10000 kr plus skatt på det är svårt att leva på.

754 [Att-sats](#)

755 [8.15.1](#) att en utredning görs för småföretagarnas möjlighet till en dräglig pension.

756 [Yttrande Distrikt](#)

757 **Yttrande från distriktsstyrelsen**

758 Motionären lyfter en viktig och ständigt aktuell fråga. Centerpartiet är av uppfattningen att för
759 mycket skatter är en begränsning av människors självbestämmande grad. Därför är det upp till var
760 och en egenföretagare att själva bestämma om de vill spara till högre pension än den allmänna
761 pensionen.

762

763 **Beslut:**

764 1. att avslå att-satsen

765 [8.16 Gemensam budget för vård och sjukskrivning av psykisk ohälsa:](#)

766 [Vårda istället för att sjukskriva.](#)

767 **Motionsskrivare:** Golnoush Lundén Keshavarzi

768 ALVESTA C-krets, KRONOBERG C-dist

769 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

770 Sverker Sikström C medlem Ystad

771 Xerxes Fardid Faez C Medlem Skövde

772 [Brödtext](#)

773 Mental ohälsa är vår tids största folksjukdom. Var fjärde svensk drabbas någon gång i livet av
774 depression, och 7 % av befolkningen uppger idag att de har svåra besvär av ångest. Vi vet att
775 möjligheten att lindra mental ohälsa förbättras om vård ges tidigt i sjukdomsprocessen. Dock
776 förhindras möjligheten till hjälp på grund av en underdimensionerad vårdapparat och långa vårdköer.
777 Detta leder till att personer som drabbas av psykisk ohälsa sjukskrivs istället för att ges den vård som

778 de behöver. Detta bidrar till att nästan hälften av sjukskrivningarna i Sverige idag beror på mental
779 ohälsa, samt ett stort lidande hos patienterna och enorma kostnader.

780 Kostnaderna för mental ohälsa läggs därmed idag primärt på sjukskrivningar istället för den vård
781 som förhindrar dem. En uppskattning är att sjukskrivningar för mental ohälsa (tillfällig och permanent
782 sjukskrivning samt mortalitet) kostar ca 90 miljarder årligen och vården för densamma (öppen och
783 slutenvård samt läkemedel) bara ca 5 miljarder (Forsberg och Josefsson, 2018). Samhället betalar
784 alltså nästan tjugo gånger mer för sjukskrivningar än för den vård som skulle kunna förhindra
785 sjukskrivningarna.

786 Ett sätt att hantera denna obalans är att skapa en gemensam budget för vård och sjukskrivningar
787 kopplad till mental ohälsa. Detta möjliggör att överföra resurser från sjukskrivningar till vård, vilket
788 skulle leda till förkortade vårdköer, snabbare diagnosticering, bättre vård, och därmed radikalt
789 minska denna kostsamma sjukskrivning för mental ohälsa. På det sättet kan den totala kostnaden för
790 mental ohälsa minskas. Framför allt skulle det leda till mindre lidande och ett friskare Sverige.

791 [Att-sats](#)

792 [8.16.1](#) att en kostnad-nytta analys genomförs för tilldelande av resurs till vård och sjukskrivningar
793 och att fördelning av resurs till psykisk ohälsa anpassas därefter.

794 [8.16.2](#) att en gemensam budget införs för vård och sjukskrivningar av psykisk ohälsa.

795 [8.16.3](#) att med den gemensamma budgeten möjliggöra överföringar av resurser till vården och
796 därmed minska sjukskrivningarna för mental ohälsa.

797 [Yttrande Distrikt](#)

798 Motionärerna lyfter ett viktigt och komplext samhällsproblem som samtidigt orsakar stort lidande för
799 de personer som drabbas av psykisk ohälsa. Allt för lite fokus läggs på att förebygga ohälsan innan
800 den uppstår och tyvärr underlättas inte det förebyggande arbetet av att många verksamheter är
801 berörda. Allt från skola, arbetsplatser, region/kommun, vardagslivet – för att nämna några.

802 Motionärernas förslag till samverkan mellan vård och sjukskrivningar finns delvis genom FINSAM
803 (baserad på Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser) där syftet är att öka
804 samarbetet mellan myndigheterna för att ge samordnade insatser till personer med t ex psykisk
805 ohälsa. Genom modeller/insatser anpassade för de lokala förutsättningarna sker samverkan mellan
806 region, kommun, Försäkringskassa och Arbetsförmedling.

807 Motionen visar på andra vägar att hitta lösningar som kan underlätta och snabba på åtgärder för
808 personer drabbade av psykisk ohälsa, där man tydligare även kopplar in vårdinsatser i stället för
809 sjukskrivning. Det är därför intressant att titta vidare på motionens förslag. Det kan vara möjligt att
810 förstärka samverkan enligt FINSAM-modellen i enlighet med motionen.

811 Distriktsstyrelsen föreslår därför att motionen ska bifallas.

812 [8.17 Ge barnfamiljer bättre förutsättningar för jämställd föräldradighet](#)

813 **Motionskrivare:** Sanne Svensson

814 Gotlands C-krets, GOTLAND C-dist

815 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

816

817 Brödtext

818 Skillnaden i hur mycket föräldraledighet män och kvinnor tar ut under barnens
819 två första år har ökat de senaste sex åren och är större än vad som framkommit
820 i tidigare statistik, visar en ny rapport från Tjänstemännens centralorganisation.

821 När vi bara tar hänsyn till den betalda föräldraledigheten - det vill säga
822 föräldrapenningdagar - är kvinnor borta från arbetet i 8,6 månader under ett
823 barns två första år och männen 2,4 månader. Men när den obetalda ledigheten
824 också räknas in stiger siffran för kvinnor till 12,7 månader och för män till 3,4
825 månader. Det är en skillnad på drygt nio månader.

826 Utöver att den som är föräldraledig under lång tid får negativ påverkan på
827 ekonomi, karriär och pension, förlorar även barnen på att föräldraledigheten
828 inte är jämställd. Att endast en förälder tar ut majoriteten av
829 föräldraledigheten påverkar möjligheten att bygga upp en bra relation tidigt
830 med båda sina föräldrar.

831 När vi som idag har en fortsatt hög inflation med allt dyrare mat, fortsatta
832 räntehöjningar och skenande elpriser, är ekonomi en avgörande faktor då
833 småbarnsföräldrar planerar föräldraledighet. Att ha möjlighet att vara ledig
834 med sitt barn ska inte vara en fråga om ekonomi, där föräldern med högre
835 inkomst inte har möjlighet att vara ledig lika länge som föräldern med lägre
836 inkomst.

837 Att-sats

838 [8.17.1](#) att Centerpartiet ska verka för att införa en mer jämställd föräldrapenning, som baserar sig
839 på båda föräldrarnas ihopslagna inkomster - där båda föräldrarna får ut samma belopp. På så
840 sätt skulle fler småbarnsfamiljer få bättre möjlighet att dela mer likvärdigt på
841 föräldradagarna.

842 Yttrande Distrikt

843 DS ser motionärens goda intention med en jämställd föräldrapenning men vi ser att i detta förslag
844 kan det bli motsatt effekt. Vi ser att risken blir att den som tjänar minst i hushållet stannar hemma
845 ännu längre för att då få den maximala inkomsten under föräldraledigheten. Att systemet med
846 föräldrapenning bör ses över håller vi med om, barnen behöver båda sina föräldrar även de första
847 åren.

848 Utifrån detta uppmanar Gotlandsdistriktet partistämman att avslå motionen.

849 [8.18 Individualiserad föräldrapenning](#)

850 **Motionskrivare:** Simon Fredriksson

851 Herrljunga C-krets, Sjuhärad Centerorg. C-dist

852 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

853 Anders Dahlberg, Fyrbodalen

854 Emma Blomdahl Wahlberg, Sjuhärads

855 [Brödtext](#)

856 En kvinnas medellön är 90% av den manliga medellönen, i faktiska kronor skiljer det nästan 4000 kr.

857 Även när man tar hänsyn till statistiska förklaringar som erfarenhet, utbildning, sektor m.m är den

858 oförklarade löneskillnaden 4.5%. Det senaste året har löneskillnaderna könen emellan till och med

859 ökat. Löneskillnaderna har en stor påverkan på livsvillkor och förutsättningar till ekonomisk

860 självständighet.

861 Löneskillnaden mellan män och kvinnor uppkommer och cementeras i stort i samband med att man

862 skaffar barn. Anledningen är att vi har samhällsnormer där kvinnor förväntas ta ett större ansvar för

863 barnen och därmed är mer frånvarande från arbetsmarknaden. Statistiken visar att så är fallet även i

864 praktiken. Kvinnor nyttjar 70% av dagarna i föräldrapenningen och mer än 60% av vab-dagarna.

865 Räknar man med obetald föräldradag är fördelningen än mer ojämsställd och kvinnor är i

866 genomsnitt borta 9 månaderna längre från arbete än män. Vi kan därmed konstatera att män i

867 genomsnitt inte tar ett proportionerligt föräldraansvar. Trenderna historiskt är positiva med ökad

868 jämställdhet men förändringen går alldeles för långsamt. För att få fart på detta bör vi individualisera

869 föräldrapenningen.

870 Kritiker hävdar i regel att detta vore ett statligt övertramp i familjelivet och att familjer ska få

871 bestämma själva. Detta är en missriktad kritik. Föräldrapenningen är en ersättning man söker och i

872 ett internationellt perspektiv generös både i sin ersättningsnivå och längd. Det finns ingen som blir

873 tvingad att nyttja föräldrapenningen, vill man inte nyttja sina dagar kan man avstå. Å andra sidan kan

874 den som vill vara hemma med sina barn än längre självklart vara det, men då får man finansiera det

875 själv istället för med statliga medel.

876 Vi hävdar att det är mer problematiskt att staten genom dagens föräldraförsäkring de facto

877 finansierar och bidrar till fortsatt ojämsställdhet i samhället och vidmakthåller inkomstskillnader

878 mellan könen. Individualiserad föräldrapenning skulle innebära att skifte som tydligt visar att

879 respektive part i familjen har ett fullt lika stort ansvar.

880 [Att-sats](#)

881 [8.18.1](#) att Centerpartiet ska verka för en individualiserad föräldrapenning.

882 [Yttrande Distrikt](#)

883 Centerpartiet har ett program för "En jämställd, enkel och tydlig föräldraförsäkring". Vi delar

884 motionärerna intentioner om ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkring där emot vill inte att

885 staten ska detaljstyra människor privatliv.

886 **Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman besluta:**

887 Att motionen avslås

888 **Distriktsstämman beslutade:**

889 Att avslå motionen

890 [8.19 Total renovering av pensionssystemet](#)

891 **Motionskrivare:** Karin Halldin

892 SÖDERTÄLJE C-krets, STOCKHOLMS LÄN C-dist

893 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

894 Styrgruppen för Seniornätverket Stockholm stad och län:

895 Kent Ivarsson, Göran Råsmar, Karin Halldin, Ellinor Moberg, Bengt Ericsson, Lena Westin, Magnus
896 Eriksson, Olle Eriksson och Björn Berg

897 [Brödtext](#)

898 Pensionssystemet och vilka pensioner det ger berör oss alla – förr eller senare. Det nuvarande
899 systemet har visat sig vara finansiellt stabilt för staten men inte för individerna. Pensionernas
900 köpkraft har urholkats. Gapet mellan löneutvecklingen i samhället och pensionernas utveckling har
901 vuxit. Dessutom har skillnaden mellan fullt grundskydd genom garantipension och bostadstillägg till
902 pensionsnivåer helt genererad av arbetsförtjänst blivit för liten. Vi är på väg mot en enhetlig
903 grundpension.

904 Detta har blivit mycket tydligt sedan garantipensionen höjdes med 1000 kr i aug 2022, och därefter
905 med ca 10 % (pga. inflationen) den 1 januari 2023, samtidigt som den höjningen i januari för den
906 allmänna pensionen var 3 %. Effekten har blivit att numera får drygt hälften av alla pensionärer
907 någon del av sin pension som garantipension. Detta i ett system som skulle ha raka rör mellan arbete
908 och pension.

909 Pensionssystemet måste ses över och renoveras. Centerpartiet bör ta ett stort ansvar för att starta
910 ett sådant arbete. I stället för utredningar om separata delar av systemet behövs en heltäckande
911 genomgång av hela systemet, hur hänger delarna ihop och vilka förändringar krävs på kort och lång
912 sikt.

913 Systemet måste också göras mindre komplext. Till och med experter på pensionssystemen har svårt
914 att fullt ut förstå hur systemet fungerar och hur de ny tillagda förmånerna förhåller sig till varandra.
915 Och för den vanlige pensionären är det helt omöjligt.

916 Det krävs en bred och total översyn av hela systemet. Lösningar och idéer från andra länder kan ge
917 uppslag till konstruktionen av ett förnyat pensionssystem

918 Undertecknare föreslår att partistämman beslutar

919 [Att-sats](#)

920 [8.19.1](#) att Centerpartiet i den offentliga debatten och riksdagen ska arbeta för att en total
921 renovering av hela pensionssystemet snarast genomförs.

922 [Yttrande Distrikt](#)

924

925 Yttrande Stockholms stad:

926 Distriktsstyrelsen delar helt motionärernas syn att det svenska pensionssystemet behöver en rejäl
927 och djuplodande översyn, inklusive det s k respektavståndet mellan Garantipension och
928 inkomstpension, samtidigt som de centrala principerna om finansiering och långsiktighet värnas.
929 Dock är det inget som partistämman kan ta ställning till, utan är sådant som diskuteras och beslutas
930 av riksdagsgrupp, partistyrelse och partiledning.

931

932 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman att anse motionen besvarad

933 [8.20 Totalrenovering av pensionssystemet](#)

934 **Motionskrivare:** Christina Rogestam

935 GÖTEBORGS C-krets, GÖTEBORGS C-dist

936 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

937 Eva Eidem Göteborg

938 Dan Öjvind Gasstorp Göteborg

939 [Brödtext](#)

940

941 Pensionssystemet och vilka pensioner det ger berör oss alla – förr eller senare. Pensionernas
942 köpkraft har urholkats. Gapet mellan löneutvecklingen i samhället och pensionernas utveckling har
943 vuxit. Dessutom har skillnaden mellan fullt grundskydd genom garantipension och bostadstillägg till
944 pensionsnivåer helt genererad av arbetsförtjänst blivit för liten. Vi är på väg mot en enhetlig
945 grundpension.

946 Detta har blivit mycket tydligt sedan garantipensionen höjdes med 1000 kr i aug 2022, och därefter
947 med ca 10 % (pga. inflationen) den 1 januari 2023, samtidigt som den höjningen i januari för den
948 allmänna pensionen var 3 %. Effekten har blivit att numera får drygt hälften av alla pensionärer
949 någon del av sin pension som garantipension. Detta i ett system som skulle ha raka rör mellan arbete
950 och pension.

951 Pensionssystemet måste ses över och renoveras. Centerpartiet bör ta ett stort ansvar för att starta
952 ett sådant arbete. I stället för utredningar om separata delar av systemet behövs en heltäckande
953 genomgång av hela systemet, hur hänger delarna ihop och vilka förändringar som krävs på kort och
954 lång sikt.

955 Systemet måste också göras mindre komplext. Till och med experter på pensionssystemen har svårt
956 att fullt ut förstå hur systemet fungerar och hur de ny tillagda förmånerna förhåller sig till varandra.
957 Och för den vanlige pensionären är det helt omöjligt.

958 Det krävs en bred och total översyn av hela systemet. Lösningar och idéer från andra länder kan ge
959 uppslag till konstruktionen av ett förnyat pensionssystem.

960

961

962 [Att-sats](#)

963 [8.20.1](#) att Centerpartiet i den offentliga debatten och i riksdagen verkar för att en total renovering
964 av hela pensionssystemet genomförs.

965 [Yttrande Distrikt](#)

966 Bifall

967 [8.21 Starkare ekonomi för ensamstående mödrar](#)

968 **Motionskrivare:** Malin Bergman

969 Centerkvinnorna

970 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

- 971 Malin Bergman, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
972 Mari-Louise Wernersson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
973 Inger Fredriksson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
974 Aida Karimli, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
975 Birgitta Johansson Huuva, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
976 Charlotte Bossen, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
977 Emma Blomdahl Wahlberg, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
978 Elisabeth Johansson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
979 Elizabeth Peltola, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
980 Johanna Engström, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
981 Trine Vikinge, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

982 [Brödtext](#)

983 Ensamstående mammor har historiskt sett hört till en av samhällets mest utsatta
984 ekonomiska grupper. Ensamstående mödrar är inte en homogen grupp, men på en generell
985 nivå har gruppen varit överrepresenterad bland mottagare av försörjningsstöd. År 2020 fick
986 15 procent av Sveriges ensamstående mammor försörjningsstöd och sett till andel i
987 befolkningen var ensamstående mammor den grupp där det var vanligast med
988 försörjningsstöd, enligt Socialstyrelsen.

989 Liksom samhället är präglad av patriarkala strukturer, är samhället präglad av en
990 tvåsamhetsnorm. Det är rent ut sagt svårare att försörja ett hushåll på en inkomst eftersom
991 samhället inte är anpassat för det. I grunden vill Centerkvinnorna satsa på att öka den
992 ekonomiska marginalen i vardagen för alla kvinnor, men för att minska den ekonomiska
993 stressen för ensamförsörjarna vill Centerkvinnorna se särskilda reformer för ensamstående
994 föräldrar, som oftast är mammor. Ensamstående mammor behöver helt enkelt ha större
995 marginaler att leva på, både för att klara familjens försörjning. En satsning på ensamhushåll
996 med barn, är alltså någonting som främst gynnar kvinnor. Centerpartiet driver sedan tidigare
997 att underhållsstöden för ensamstående föräldrar ska höjas och det är bra, men inte
998 tillräckligt. I stället för generella bidrag som går ut till alla familjer med hög inkomst och
999 möjlighet att spara pengar, vill vi se pricksäkra satsningar. Att få mer pengar i plånboken
1000 leder inte automatiskt till ökad livsinkomst, men större marginaler i vardagsekonomin ger
1001 dels ett större handlingsutrymme i vardagen, dels större möjligheter att spara pengar som
1002 föder ekonomisk trygghet och säkerhet. För att kortsiktigt stärka kvinnors ekonomiska frihet
1003 med mer pengar i plånboken, vill vi i stället se ett höjt grundavdrag på arbetsinkomst.
1004 Sverige har ett förhållandevis lågt grundavdrag i jämförelse med likvärdiga OECD- länder,
1005 därför bör det höjas. Förutom detta, vill vi att skatten på låga inkomster ska sänkas
1006 ytterligare. Det innebär att de som tjänar upp till en viss summa, ska få göra ännu ett
1007 skatteavdrag. Det ska löna sig att arbeta och det ska gå att överleva på en lön. Förutom ett
1008 detta vill Centerkvinnorna inrätta ett särskilt skatteavdrag för hushåll där det finns barn, med
1009 ensamförsörjare. Ett avdrag som detta skulle delvis kompensera för de skillnader som finns
1010 mellan hushåll med en respektive två försörjare, men framför förbättra ensamhushållens
1011 ekonomiska standard. Storleken på skatteavdraget bör utredas och måste avvägas mot
1012 vinsten av heltidsarbete. Det ska alltid löna sig att arbeta heltid och att tacka ja till jobb med
1013 högre lön. Vi vill också öka möjligheterna till att på egen hand kunna öka sin inkomst. Detta

1014 kan göras genom att studera och på så sätt byta jobb. Studielånet och studiebidraget betalas
1015 ut under de veckor som personen studerar. Terminerna är ungefär 20 veckor, och sommaren
1016 är ett glapp mellan höst- och vårterminerna. Många studenter försörjer sig under sommaren
1017 genom att arbeta, få stöd av anhöriga, söka ekonomiskt bistånd från kommunen eller genom
1018 att läsa en sommarkurs som ger rätt till studielån under perioden. Att stå utan inkomst
1019 under sommarmånaderna är särskilt svårt för den som är förälder. Sverige har en
1020 välutbyggd barnomsorg och det är bra. Det är i grunden det som möjliggjort för kvinnors
1021 självständighet, och som i mångt och mycket underlättar för ensamstående föräldrars
1022 försörjning. Men barn behöver också vara lediga. I Sverige är barnkonventionen lag och
1023 artikel 31 anger att barnet har rätt till lek, vila och fritid. Detta kan vara en utmaning för alla
1024 de föräldrar som saknar fast jobb med semesterersättning. För den ensamstående föräldern,
1025 är det ännu svårare, både praktiskt och ekonomiskt. För att den ensamstående föräldern ska
1026 ha möjlighet att ge sitt eller sina barn ledigt under sommaren under studieperioden, vill
1027 Centerkvinnorna att det införs ett semesterlån inom ramen för CSN-lånet. Det förmånliga
1028 lånet bör främst finnas till för de ensamstående som befinner sig i en särskilt utmanande
1029 situation. Risken är att ensamstående mammor väljer att inte studera, vilket riskerar att
1030 sänka deras livsinkomst samtidigt som det är ett resursslöseri ur en samhällsekonomisk
1031 synvinkel. Lånet bör motsvara fyra veckors heltidsstudier med ett semestertillägg, Föräldern
1032 slipper stå utan inkomst under en sommarmånad och även barn till ensamstående kan vara
1033 lediga från förskolan. En tillgänglig och flexibel förskola är emellertid central för
1034 ensamstående föräldrar. Arbete på obekväma arbetstider eller långa arbetsdagar kan vara
1035 svårt för alla föräldrar, men ännu svårare för den som är ensam. Centerkvinnorna vill att alla
1036 kommuner ska erbjuda förskola på obekväma tider. Vi vill också att det tillsätts en utredning
1037 för att se över möjligheterna att erbjuda barnomsorg för barn under ett år.

1038 Samtidigt som Centerkvinnorna vill se en mer jämställd föräldraförsäkring, med fler
1039 öronmärkta dagar för respektive vårdnadshavare, är vi också smärtsamt medvetna om att
1040 verkligheten inte är jämställd. Denna modell utgår från att ansvar och tid ska delas lika.
1041 Familjekonstellationer kan i dag se väldigt olika ut och det är vanligt att föräldrar inte lever
1042 ihop. I tanke på att det verkar finnas stora hinder för par som delar hem och livet ihop inte
1043 klarar av att dela på en föräldraförsäkring – kvinnor tar ut över 70 procent av alla
1044 föräldradagar – är det än mer förståeligt att det finns svårigheter att dela lika för föräldrar
1045 som inte lever ihop. Det finns praktiska svårigheter att dela en föräldraledighet för ett väldigt
1046 litet barn, under ett år. Dels handlar det om boende, dels om att kunna kombinera med
1047 arbete. I dag finns det ingen samlad forskning om hur en delad föräldraledighet med
1048 exempelvis växelvis boende för väldigt små barn fungerar och hur barnen mår av det.
1049 Arbetsplatser är sällan heller anpassade för att föräldrar ska jobba varannan vecka. Vad
1050 säger vetenskapen och vilka juridiska justeringar krävs för att finna en modell som fungerar i
1051 praktiken? Centerkvinnorna vill se en utredning som med utgångspunkt för barnets bästa ser
1052 över hur en delad föräldraledighet emellan föräldrar som inte lever ihop kan se ut. Det kan
1053 krävas speciella lösningar för att barn till separerade föräldrar ska kunna ha en trygg första
1054 tid i livet. När föräldraförsäkringen reformerats har remissinstanser varnat för att
1055 föräldrapenningdagar används som maktmedel mellan separerade föräldrar med gemensam
1056 vårdnad, och att reserverade föräldrapenningdagar är en grund för konflikt. Detta genom

1057 att en förälder – oftast pappan – vägrar överföra föräldrapenningdagar till den andra, utan
1058 att ha som ambition att vara föräldraledig. Resultatet av att vägra överföra dagar är att
1059 mamman som är hemma med ett spädbarn, inte kan försörja sig på föräldrapenning, utan
1060 måste arbeta – vilket är svårt eftersom det inte finns barnomsorg för barn under ett år i
1061 Sverige – eller söka socialt bistånd. Förmåner och möjligheter kopplade till barnen inte får bli
1062 möjliga maktmedel i en tvist, och att det bör utredas tydligare hur tvister om detta i
1063 samband med separation ska hanteras. Vi vill också att en sådan utredning inkluderar en
1064 översyn på hur sådana ärenden skyndsamt ska kunna hanteras, så att mammor inte står
1065 utan försörjning medan pappor har föräldrapenningdagar kvar som de inte tänker
1066 använda.Centerkvinnorna yrkar:

1067 [Att-sats](#)

1068 [8.21.1](#) att grundskatteavdraget på inkomst höjs.

1069 [8.21.2](#) att ett särskilt skatteavdrag på lägre inkomster införs.

1070 [8.21.3](#) att särskilt skatteavdrag för hushåll där det bor barn med en ensam vuxen försörjare utreds.

1071 [8.21.4](#) att det införs ett semesterlån riktat emot ensamstående föräldrar inom ramen för
1072 studielånet.

1073 [8.21.5](#) att alla kommuner ska erbjuda förskola på obekväma tider.

1074 [8.21.6](#) att det tillsätts en utredning för att se över möjligheterna att erbjuda barnomsorg för barn
1075 under ett år.

1076 [8.21.7](#) att det tillsätts en utredning om hur föräldraledighet kan delas i praktiken mellan separerade
1077 föräldrar med utgångspunkt för barnets bästa.

1078 [8.21.8](#) att det utreds hur ärenden där föräldrapenning av en förälder inte används eller överförs kan
1079 hanteras skyndsamt.

1080 [Yttrande Distrikt](#)

1081 Detta är en motion från Centerkvinnornas förbundsstyrelse, som Centerkvinnornas förbundsstyrelse
1082 yrkar BIFALL på i sin helhet.

1083 [8.22 En jämställd föräldraförsäkring](#)

1084 **Motionskrivare:** Malin Bergman

1085 Centerkvinnorna

1086 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1087 Malin Bergman, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1088 Mari-Louise Wernersson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1089 Inger Fredriksson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1090 Aida Karimli, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1091 Birgitta Johansson Huuva, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1092 Charlotte Bossen, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1093 Emma Blomdahl Wahlberg, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1094 Elisabeth Johansson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1095 Elizabeth Peltola, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1096 Johanna Engström, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
1097 Trine Vikinge, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1098 Brödtext

1099 Dagens föräldraförsäkring har sitt ursprung från 1970-talet, då den tidigare
1100 moderskapsförsäkringen blev en föräldraförsäkring. Med den nya föräldraförsäkringen
1101 kunde även män vara föräldralediga. Föräldraförsäkringen har reformerats med åren: antalet
1102 dagar har ökat, ersättningsnivåer har ändrats och vissa dagar har öronmärkts. År 2023 är det
1103 nästan 50 år sedan den då revolutionerade föräldraförsäkringen, som skulle göra familjelivet
1104 till ett mer delat ansvar mellan mammor och pappor, trädde i kraft. Ändå är varken
1105 föräldraledigheten eller ansvar för hushållssysslor och barnomsorg ett delat ansvar: arvet
1106 från husmoderstiden hänger kvar och kvinnor tar fortfarande störst ansvar i hemmet.
1107 Skillnaden från husmoderstiden är att kvinnor sedan ett antal decennier tillbaka i ungefär
1108 lika stor utsträckning som män lönearbetar.

1109 Över 70 procent av föräldraledigheten tas ut av kvinnor. Den sneda fördelningen har visat sig
1110 ha stor inverkan på hur föräldraansvar fördelas, men också föräldrarnas position på
1111 arbetsmarknaden. Kvinnor blir borta en längre tid från sitt arbete, löneutvecklingen
1112 försämras och möjligheter befördran minskar. Efter föräldraledigheten tar kvinnor dessutom
1113 ut fler dagar av tillfällig föräldrapenning, VAB. Som helhet påverkar detta kvinnors
1114 livsinkomst och i det långa loppet hennes pension: kvinnor tjänar i snitt upp mot sex miljoner
1115 mindre än män över ett liv och kvinnors genomsnittliga pension motsvarar 69 procent av
1116 mäns. Ett skevt fördelat föräldraansvar medför även negativa effekter på kvinnors hälsa.
1117 Exempelvis löper kvinnor dubbelt så stor risk för sjukskrivning två år efter andra barnets
1118 födelse, jämfört med män.

1119 Uttaget av föräldrapenning skiljer sig inte bara åt i form av andel, utan även när kvinnor och
1120 män tar ut föräldraledighet. Kvinnor tar ut en större andel när barnet är litet och oftare i
1121 längre perioder, medan män sprider ut föräldraledigheten i kortare perioder och oftare tar
1122 ut den i anslutning till sommaren. Trots att män tar ut fler dagar än förr, blir kvinnors
1123 bortavaro från arbetsmarknaden längre. Idag används föräldrapenningen inte sällan för
1124 förlängda semestrar, men för att ett jämställt uttag ska få effekt måste den ena vara aktiv på
1125 arbetsmarknaden när den andra föräldern är föräldraledig. För att motverka det biföll
1126 partistämman 2021 Centerkvinnornas förslag om att 80 procent av föräldradagarna ska
1127 användas innan barnet fyllt tre år. Men det behöver göras mer för en jämställd
1128 föräldraförsäkring.

1129 För en mer jämställd föräldraledighet krävs det inte bara reformer för *när* föräldraledighet
1130 ska tas ut, också av *vem*. Vid tre olika tillfällen – 1995, 2002 och 2017 – har dagar öronmärkts
1131 för respektive vårdnadshavare. Det är också det enda som har ökat uttaget av
1132 föräldraledighet bland män. Att skaffa barn är ett ansvar som inte ska vara större för kvinnan
1133 än för mannen. Att staten ska subventionera lösningar som leder till frihetsinskränkningar är
1134 inte liberalt. Därför vill Centerkvinnorna att ytterligare två månader ska öronmärkas för
1135 respektive vårdnadshavare.

1136 Dagens regler gör skillnad på hur sjukpenninggrundande inkomst skyddas när en förälder tar
1137 ut föräldrapenning innan och efter barnets ettårsdag. Vi vill att reglerna för SGI förändras, så
1138 att de baseras på hur länge föräldern har varit hemma i stället för barnets ålder. En aspekt av
1139 trygghet som vi vill addera till föräldraförsäkringen är att utöka graviditetspenningen, så att
1140 gravida kvinnor ska få rätt till graviditetspenning två veckor innan beräknat födelsedatum,
1141 för att kunna förbereda sig inför den kommande förlossningen. I dagsläget ger
1142 föräldraledighetslagen anställda att ta föräldraledigt på ett antal olika premisser. Fram till att
1143 barnet är åtta år har medarbetare rätt ta ut en sammanhängande ledighet, förkorta sin
1144 arbetstid med upp till en fjärdedel av normal arbetstid och dela upp ledigheten på högst tre
1145 perioder varje kalenderår. Ett barn med två vårdnadshavare kan således, upp till åtta års
1146 ålder, få sex extra lediga perioder under ett år. Att kvinnor tar ut längre föräldraledighet och
1147 är borta längre från jobbet har vi redan nämnt, vilket påverkar hennes karriärutveckling och
1148 livsinkomst, men även arbetsgivare. Att föräldrar också kan ta ut längre ledigheter under
1149 populära semesterperioder kan öka belastning på företag, offentliga sektorer och anställda
1150 som inte kan ta ut föräldraledighet. Vår utgångspunkt är att föräldraledigheten främst ska
1151 finnas till för små barn. Som det är i dag används föräldraledigheten långt upp åldrar och
1152 dessutom inte på lika villkor – föräldrar som inte har kunnat spara föräldrapenning kan inte
1153 ansöka om föräldraledighet. För att föräldraförsäkringen ska vara likvärdig, jämställd och
1154 fylla sitt syfte, vill vi att föräldraledighetslagen utreds.

1155 Centerpartiet har uttryckt ambitioner om en jämställd och enkel föräldraförsäkring. Det
1156 enda som har fungerat för ett mer jämställt uttag är fler öronmärkta dagar, det visar ett
1157 antal studier. Vi har två val. Det första är om vi vill ha en jämställd föräldraförsäkring. Det är
1158 andra är om vi lyssna på forskningen eller inte.

1159 Centerkvinnorna yrkar:

1160 [Att-sats](#)

1161 [8.22.1](#) att ytterligare två månader ska öronmärkas för vardera vårdnadshavare.

1162 [8.22.2](#) att reglerna för SGI förändras, så att de baseras på hur länge föräldern har varit hemma
1163 i stället för barnets ålder.

1164 [8.22.3](#) att införa en utökad graviditetspeng för samtliga gravida två veckor före beräknat
1165 födelsedatum.

1166 [8.22.4](#) att föräldraledighetslagen utreds.

1167 [Yttrande Distrikt](#)

1168 Detta är en motion från Centerkvinnornas förbundsstyrelse, som Centerkvinnornas förbundsstyrelse
1169 yrkar BIFALL på i sin helhet.

1170 [8.23 Premiebestämd pension till politiker](#)

1171 **Motionsskrivare:** Svante Kindberg

1172 Stockholms Stad C-krets, STOCKHOLMS STAD C-dist

1173 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1174

1175 [Brödtext](#)

1176 Idag ses politiker av många som personer som enbart ser till att gynna sig själva på skattebetalarnas
1177 bekostnad. Det är förstås en vrångbild, men på några punkter ligger det idag ändå lite för mycket i
1178 detta. Ett sådant område är pensionsförmåner.

1179 För flera decennier sedan var de flesta pensionsplaner upplagda som förmånsbestämda, dvs att
1180 pensionen beräknas som en procentuell andel av slutlönen. Detta är avskaffat eller under avveckling
1181 nästan överallt till förmån för premiebestämda pensioner. Det innebär att en andel av all lön avsätts
1182 till pensionspremier som förvaltas fram till pensionen. Pensionens storlek bestäms efter hur mycket
1183 premier som betalats in och hur de förräntat sig. Det är lättare för arbetsgivaren att beräkna och
1184 uppfattas av de flesta som mer rättvist.

1185 Ett tydligt undantag från denna trend är politikerpensioner. Trettio år efter att premiepensionen
1186 ersatte ATP har de flesta heltidspolitiker fortfarande pensionsavtal som grundar sig på löner under
1187 relativt korta intjänandeperioder. Ett lapptäcke av olika system på olika nivåer som inte samordnas
1188 inbördes. Ofta blandas pensionsförmåner ihop med omställningsförmåner, där syftena en övergång
1189 till nytt arbete och försörjning på ålderdomen inte skiljs åt. Regelverken är snåriga och är ofta direkt
1190 eller indirekt beslutade av politikerna själva.

1191 För att bringa ordning, trygghet och ökad respekt för allmänintresset så yrkar jag Centerpartiet skall
1192 verka för:

1193 [Att-sats](#)

1194 [8.23.1](#) att politikerpensioner skall grunda sig på principen om premiebestämd pension.

1195 [8.23.2](#) att politikernas omställningsförmåner och pensionsförmåner skiljs åt.

1196 [8.23.3](#) att politikernas förmåner enligt ovan i görligaste mån samordnas så att samma regelverk gäller
1197 på alla nivåer, från kommun- till EU-nivån.

1198 [Yttrande Distrikt](#)

1199 Motionären lyfter en riktig frågeställning, att folkvalda och ledande personer i styren på nationell,
1200 regional och kommunal nivå, så långt som möjligt bör ha likartade förmåner och sociala skyddsnät
1201 som andra medborgare i samhället. Detta är en princip Centerpartiet bör verka för i de folkvalda
1202 församlingar där man verkar.

1203 De allmänna pensionsvillkoren är självklart samma för alla medborgare i Sverige. Det som åsyftas här
1204 är de eventuella tilläggspensioner som är kopplade till arvoderingen till olika förtroendeposter i
1205 folkvalda församlingar och ersättningen för ansvarsposter inom olika styren på olika nivåer (på EU-
1206 nivå gäller gemensamma europeiska regler för arvoden som på många punkter skiljer sig från dem
1207 på nationell nivå).

1208 Dessa beslut fattas dock i regel av respektive församling, som har beslutanderätt över dem, och
1209 kommer skilja sig åt i omfattning och innehåll. Därför är det svårt att ange en regel som ska gälla för
1210 alla folkvalda och förtroendevalda i ett land. Däremot kan Centerpartiet verka för att
1211 pensionsförmånerna så långt som möjligt ska likna dem som är gängse i samhället i övrigt – och i
1212 princip vara premiebaserade.

1213 Utifrån detta uppmanar distriktsstämman partistämman att anse motionen besvarad. Samt att
1214 uppdra till distriktets delegation att även yrka på

1215 Att Centerpartiet i de folkvalda församlingar där man sitter verkar för att folkvaldas
1216 pensionsförmåner bör vara likartade de villkor för tillägspensioner som gäller i samhället i övrigt och
1217 företrädesvis vara premiebaserade.

1218 [8.24 Värdera ett utmanande föräldraskap högre](#)

1219 **Motionsskrivare:** Emma Halme

1220 MÖRBYLÅNGA C-krets, Kalmar län C-dist

1221 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1222

1223 [Brödtext](#)

1224 Att vara vårdnadshavare till ett barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF) innebär ofta
1225 ett övermänskligt uppdrag. Det är ett extra krävande föräldraskap, där du ska vara barnets
1226 stöttepelare, samordna alla kontakter runt omkring barnet, samtidigt vara påläst på lagar och
1227 stödinsatser från olika instanser, sist men inte minst sköta ditt eget jobb och ta hand om dig själv.
1228 Den här ekvationen går nästan aldrig ihop. Vägen till utredning, diagnos och stödinsatser är lång och
1229 krokig där familjer går sönder på vägen. Den ekonomiska stressen är hög och det ekonomiska stödet
1230 som finns att söka, det sk omvårdnadsbidraget, är svårt att få beviljat och står sällan i relation till allt
1231 det arbete föräldrarna utför för att barnet ska klara sin vardag. Detta drabbar familjen hårt inte minst
1232 vad gäller den psykiska hälsan där den förälder som tar störst ansvar ofta blir sjukskriven.

1233 Sedan vårdnadsbidragsreformen 2019 har Försäkringskassan generellt sett sänkt ersättningsnivåerna
1234 på omvårdnadsbidraget jämfört med det tidigare vårdbidraget. År 2018 hade 28 procent av alla
1235 föräldrar med vårdnadsbidrag för sina barn med NPF hel ersättning eller mer. I september 2021 hade
1236 motsvarande andel för omvårdnadsbidraget minskat till 4 procent. Även andelen med tre fjärdedels
1237 bidrag (näst högsta nivån) har minskat kraftigt, från 19 till 10 procent. Allt fler har istället fått den
1238 allra lägsta nivån, en fjärdedels bidrag. Den andelen har ökat från 19 procent 2018 (vårdbidrag) till 53
1239 procent i september 2021 (omvårdnadsbidrag).

1240 Den granskning som Inspektionen för socialförsäkringen presenterade i december 2021 visade också
1241 att det blivit svårare att komma upp i högre ersättningsnivåer jämfört med tidigare. Detta drabbar
1242 redan utsatta familjer hårt då det är svårt att förvärvsarbeta vid ett samtidigt utmanande
1243 föräldraskap. Enligt Försäkringskassan ska det gynna familjer att göra en samlad bedömning för
1244 omvårdnadsbidrag när flera barn i familjen har diagnos. Dock beviljas många familjer enbart en
1245 fjärdedel (trots fler barn med behov) vilket inte är skäligt eller rimligt för det arbete vårdnadshavarna
1246 utför. Att bevilja endast en fjärdedel trots att familjen har fler barn med NPF påverkar deras
1247 möjlighet att söka ersättningar från försäkringsbolag som i sin tur kräver att barnet du söker för ska
1248 ha minst en fjärdedels bidrag. Bidraget blir således mindre än en fjärdedel om fler barn ingår i
1249 bidraget och är inte i enlighet med reglerna om bidrag.

1250 Dessa vårdnadshavare kan inte välja bort omvårdnaden av sitt/sina barn utan får istället välja att gå
1251 ner i arbetstid för att klara av att leva sina liv. Med tanke på att ca 10% av alla barn i Sverige har NPF
1252 så är det 10-tusentals familjer som hamnar i en påfrestande situation, psykiskt och ekonomiskt något
1253 som påverkar och kostar samhället under lång tid framöver.

1254 Barn med NPF är en särskilt utsatt grupp vad gäller samtidig psykisk ohälsa och vårdnadshavarna gör
1255 ett enormt arbete för sina barns hälsa, något vi borde värdera högre och förebygga vidare ohälsa och
1256 samhällspåverkan genom att stötta dessa familjer mer än vad som görs i dag.

1257 Vårdnadsbidragsreformen har tydligt visat på en försämring där både barn och vuxna riskerar sämre
1258 livskvalitet och hälsa. Vi vill med den här motionen värdera ett utmanande föräldraskap högre!

1259 [Att-sats](#)

1260 [8.24.1](#) att se över reformen, det ska bli lättare att söka omvårdnadsbidrag.

1261 [8.24.2](#) att försäkringskassans bedömning ska vara likvärdig och rimlig där kunskap om utmanande
1262 föräldraskap vid NPF är grundläggande.

1263 [8.24.3](#) att familjer med fler barn där sambedömning görs ska gynnas av beslutet och bör bli
1264 berättigade minst ett fjärdedels bidrag per barn, alt i beslut tydliggöra vilket av barnen som
1265 får ¼, ½, ¾, eller 1 helt bidrag, för att möjliggöra andra stöd som är avgörande för barnet och
1266 familjen.

1267 [Yttrande Distrikt](#)

1268 Motionären tar upp ett viktigt ämne om de stora utmaningar som föräldrar till barn med NPF-diagnos
1269 har. Att vara NPF-förälder är att vara tusenkonstnär, det är många kontakter som behöver skötas för
1270 sitt barns räkning och inte sällan också ett krävande arbete för att ens barn ska få de rättigheter och
1271 möjligheter som de har rätt till. Ofta är enda lösningen att gå ner i arbetstid för att ha tid och ork att
1272 göra det arbete som krävs för sitt barn. Detta ger en omedelbar konsekvens med lägre inkomster för
1273 familjen men också en mer långsiktig konsekvens i förlorad pension. Situationen leder tyvärr ofta till
1274 en psykisk ohälsa.

1275 Att vara förälder till ett barn med NPF kräver att man ständigt behöver vara närvarande och lotsa och
1276 stötta för att barnet ska klara sin vardag. Det krävs tydliga rutiner och instruktioner för att vardagen
1277 ska fungera. Inte sällan så kan det också finnas andra diagnoser som till exempel OCD, detta
1278 komplicerar vardagen ytterligare. Behovet av stöttning och lotsning hänger med under lång tid vilket
1279 gör att föräldrarnas ansvar för detta följer med långt upp i åldrarna, det kan t.ex. gälla sjukhusbesök.
1280 Även om det idag finns en möjlighet att efter ansökan få förlängd möjlighet till VAB även om barnet
1281 är äldre än 12 år så gäller detta t.ex. inte sjukhusbesök och kontakter med sjukvården, något som
1282 innebär ytterligare en ekonomisk belastning för familjen.

1283 Distriktsstyrelsen anser att det är rimligt att göra en översyn av vårdnadsbidraget med syfte att
1284 stärka familjernas möjligheter.

1285 Centerpartiet i Kalmar län rekommenderar partistämman besluta:

1286 Att bifalla motionen

1287 [8.25 Motion angående pensionssystemet](#)

1288 **Motionsskrivare:** Hedvig Listrup

1289 MALMÖ KOM KRETS C-krets, SKÅNE C-dist

1290 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1291 Knut, Persson, Skåne

1292 [Brödtext](#)

1293 Beslutet om det nuvarande pensionssystemet togs i mitten av 1990-talet. Det ersatte då ATP-
1294 systemet som visats sig vara ekonomiskt ohållbart. Att Sverige utan några större protester lyckades
1295 införa ett pensionssystem som är självreglerande har betraktats som en stor politisk framgång. För

1296 att kompensera för att vi blir allt äldre har åldern där man kan ta ut garantipension höjts till 66 år.
1297 Jämför till exempel med Frankrike som just nu har svårt att höja pensionsåldern från 62 till 64 år.

1298 Men pensionssystemet har också stora brister. I korthet handlar det:**1. Lågstanivån är för låg.**
1299 Pensionerna bygger på inbetalningar till pensionssystemet under hela livet. För de som inte kunnat
1300 jobba hela livet eller har mycket låga löner finns en garantipension. Allt fler har under senare år
1301 kommit fram till att nivån är för låg och efter flera politiska turer höjdes den från årsskiftet med 1
1302 000 kronor. Men är det den rimliga långsiktiga nivån?

1303 **2. Respektavståndet har blivit för litet.** Skillnaden i pension mellan pension för låglöneyrken och
1304 garantipension brukar kallas respektavstånd. De som arbetat i stort sett hela livet med låga löner får
1305 obetydligt högre pension än garantipension. Det gäller många i offentlig verksamhet som äldreomsorg
1306 och skolmatspersonal. När garantipensionen höjs minskar skillnaden. Om pensionen är 60 procent av
1307 slutlönen (utfallet varierar) är det betydligt svårare att klara för en person som har en låg lön jämfört
1308 med en person med hög lön. Fram för allt kvinnor får för låga pensioner.

1309 **3. Skillnaderna ökar.** Ökade löneskillnader i allmänhet leder till ökade skillnader i pensioner. Men det
1310 finns fler faktorer som ökar skillnaderna. Att många har bra pensioner beror till stor del på
1311 tjänstepensioner som bygger på arbetsgivarens inbetalningar enligt kollektivavtal. Men allt fler
1312 arbetar inte längre enligt den gamla normen där man efter utbildningen fick en anställning enligt
1313 kollektivavtal med tjänstepension. Kortare vikariat och projektanställningar ger inte några
1314 pensionsförmåner.

1315 **4. Inbetalningarna >ll det allmänna pensionssystemet är för små.** Arbetsgivaren sätter in 16 plus 2,5
1316 procent av lönen till pensionssystemet (en stor del av arbetsgivaravgifterna). Det är de här pengarna
1317 som efter förräntning kommer att betalas ut som pension. Beräkningar har visat att för de som är
1318 unga i dag kan pensionen bli så låg som 40 procent av slutlönen. Det betyder i så fall att den
1319 allmänna pensionen kommer att bli en allt mindre del av den totala pensionen. Är det rätt riktning
1320 att gå, skulle det inte vara bättre att den allmänna pensionen blir större genom att betalningarna till
1321 pensionssystemet ökar?

1322 Det här är svåra frågor och det går att göra listan betydligt längre. Det är snart 30 år sedan de
1323 grundläggande utredningarna kring pensionssystemet gjordes och mycket har ändrats sedan dess.
1324 Centerpartiet hävdar fortfarande att pensionssystemet är bra och att det räcker med justeringar i
1325 pensionsgruppen. Jag menar att frågorna blivit så många och så stora att det igen krävs en
1326 grundläggande utredning av pensionerna. Att frågan därigenom kan diskuteras allmänt och inte bara
1327 i pensionsgruppen är en fördel.

1328 [Att-sats](#)

1329 [8.25.1](#) att Centerpartiet verkar för att det görs en ny stor utredning av pensionssystemet.

1330 [Yttrande Distrikt](#)

1331 Vårt nuvarande pensionssystem trädde i kraft 1999 och fasades in successivt för de som är födda från
1332 och med 1938. Den första årskullen som får sin pension enbart från det nya systemet är de som är
1333 födda 1954 och således uppnådde 65 års ålder under 2019. Bakgrunden till pensionsreformen var
1334 bland annat att det tidigare ATP-systemet inte var ekonomiskt hållbart och att det inte premierade
1335 arbete. Nuvarande pensionssystem bygger på de medel som var och en har jobbat ihop under sitt
1336 arbetsliv. Pensionskapitalet förvaltas av AP-fonderna och är helt fristående från statsbudgeten. Detta
1337 innebär dels att varje generation finansierar sina egna pensioner, dels att kapitalet är tryggt från
1338 finanspolitiska prioriteringar. Centerpartiet står bakom pensionsöverenskommelsen och principerna
1339 för vårt nuvarande pensionssystem.

1340 Inom ramen för Pensionsgruppen har pensionssystemet nyligen genomgått en genomgripande
1341 översyn.

1342 I februari 2020 kom pensionsgruppen överens om införandet av ett särskilt Inkomstpensionstillägg
1343 som finansieras via statsbudgeten. Detta var ett steg för att på kort sikt öka det så kallade
1344 respektavståndet mellan de som arbetat ett långt arbetsliv och de som aldrig har arbetat.

1345 Med anledning av ovanstående så anser inte distriktsstyrelsen att en utredning igen behöver göras.

1346

1347 **BESLUT:** Att anse motionen besvarad

1348 att uppmana partistyrelsen att initiera en debatt i pensionsfrågan.

1349 [8.26 Motion om införande av trygghetssystem för företagare](#)

1350 **Motionskrivare:** Eva Rosén

1351 Östersunds C-krets, JÄMTLAND C-dist

1352 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1353

1354 [Brödtext](#)

1355 Centerpartiet vill att det ska vara lika naturligt att vara företagare som att vara anställd. Företagares
1356 personliga skyddsnät behöver vara rimlig för att fler ska välja att driva företag med anställda. Det är
1357 även en rättvisefråga att den som skapar skattemedel också får ett rimligt skyddsnät och inte ska
1358 behöva avsluta sin företagargärning med en pension som ligger under gränsen för fattigpensionär.
1359 Det är inte värdigt att man som långvarig företagare ska stå utan skyddsnät och med en pension som
1360 ligger under nivån för fattigpensionär och därmed jämföras med den som inte arbetat alls.

1361 Företagare värnar i de flesta fall om företaget före sin egen välfärd. Som företagare prioriterar man
1362 anställdas löner, skatter och leverantörer före sin egen lön. Som företagare vill man se sitt företag
1363 överleva och utvecklas, därför ligger det i en företagares natur att välja att investera i företaget, och
1364 skapa fler arbetstillfällen, än att själv ta ut en skälig lön. Detta får konsekvenser i alla
1365 trygghetssystem, där företagaren riskerar att få leva på garantipension samt ingen eller väldigt låg
1366 sjuk- och föräldraersättning och a-kassa.

1367 Som exempel kan nämnas att min mamma drivit företag i 40 år, med i genomsnitt 5 anställda och
1368 därmed bidragit med en enorm mängd skatteintäkter under dessa år, samt tillhandahållit försörjning
1369 för en grupp människor på en liten ort. Hennes pension blev 10 005 kr/månad efter skatt, som de
1370 sista åren nått och jämnt täckte hyra och hemtjänstavgifter på serviceboende.

1371 En företagare kan gå längre perioder utan lön eller med en mycket låg lön, vilket får många
1372 besvärliga konsekvenser, men också att det då inte finns en intjänad inkomst hos Försäkringskassan
1373 och A-kassan vilket i sin tur innebär att sjuklön, föräldraersättning och ersättning från A-kassa uteblir
1374 helt eller blir omöjlig att leva på. Detta försämrar både hälsan, ekonomin, föräldraskap och
1375 jämställdheten för alla inom familjen. Skulle företaget gå omkull har företagaren sannolikt stora
1376 skulder, borgensåtaganden och dessutom inte rätt till en skälig A-kassa. Den personliga insatsen är
1377 för hög i förhållande till vad företagaren bidrar med till samhället. Många potentiella företagare, men
1378 särskilt kvinnor drar sig för att utsätta sig för en sådan risk när det kommer till att avstå
1379 trygghetssystemets alla delar och avstår därför företagande. Därför behövs ett garantibelopp för
1380 heltidsföretagare som ligger till grund för pension, sjuk- och föräldrapenning och A-kassa.

1381 [Att-sats](#)

1382 [8.26.1](#) att Centerpartiet verkar för en företagarpension, en högre garantipension för
1383 heltidsföretagare som drivit aktiebolag med anställda i mer än 10 år.

1384 [8.26.2](#) att Centerpartiet verkar för att en rimlig lönegrundande inkomst finns registrerad för
1385 heltidsföretagare med anställda hos Försäkringskassan och A-kassan.

1386 [Yttrande Distrikt](#)

1387 Centerpartiet är och ska fortsätta vara ett parti som företräder företagare och dess utveckling. Inte
1388 minst för kvinnligt företagande, viktigt för ett mer jämställt företagande och även mer jämställt
1389 samhälle. Precis som motionären beskriver så sätter en företagare sina anställda och företaget först
1390 före sig själv, vilket ofta många gånger ger lägre inkomst till sig själv samt ett mer osäkert
1391 trygghetssystem. Företagarnas skyddsnet behöver bli bättre och rimligare.

1392 Distriktsstyrelsen instämmer i motionärens förslag. Distriktsstämman bifaller motionen.

1393 [8.27 Reformera föräldraförsäkringen](#)

1394 **Motionskrivare:** Tove Hovemyr

1395 Uppsala C-krets, UPPSALA C-dist

1396 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1397 Nora Karlsson, Uppsala. Tilde Lind, Uppsala.

1398 [Brödtext](#)

1399 Sverige ses i många avseenden som ett föregångsland gällande jämställdhet och hamnar, som
1400 bekant, vanligtvis högt i statistiska mätningar på området. Vi vet dock att livsinkomsterna fortfarande
1401 är ojämställda mellan kvinnor och män, vilket inte minst blev tydligt under 2022 års debatt om
1402 pensionerna. För att råda bot på inkomstgapet mellan kvinnor och män behöver vi långsiktigt
1403 hållbara reformer av våra system som ger effekt över tid. Det räcker inte att kompensera fattiga, ofta
1404 kvinnor, pensionärer i efterhand. Pensionen avgörs av livsinkomsten. Inkomstskillnaderna börjar
1405 redan vid första barnets födelse. Fördelningen av föräldraledigheten är därför avgörande. Vi föreslår
1406 därför att Centerpartiet bör verka för att föräldraförsäkringen ska reformeras.

1407 Föräldraförsäkringen kom till för att underlätta för båda föräldrarna att vara hemma med barnen och
1408 därmed öka jämställdheten. Men det är fortfarande kvinnor som tar ut en majoritet av
1409 föräldrapenningen. För att komma till rätta med män och kvinnors ojämställda livsinkomster och för
1410 att minska pensionsgapet måste vi gå till pudelns kärna. Ett ojämställt uttag av föräldrapenning
1411 korrelerar med fortsatt ojämställdhet av obetalt hemarbete, deltidsarbete och vård av barn (VAB).
1412 Det ojämställda uttaget av föräldrapenning ger kvinnor en lägre livsinkomst, vilket påverkar deras
1413 pensioner och ger en statligt finansierad systematisk ojämställdhet i Sverige. Fördelningen av
1414 föräldraledigheten är därför avgörande.

1415 Föräldraförsäkringen var en jämställdhetsrevolution när den introducerades i Sverige 1974. Systemet
1416 reformerades från en moderskapsförsäkring till en föräldraförsäkring. Sverige blev då först i världen
1417 med att erbjuda betald föräldraledighet till pappor. Därmed kunde båda föräldrarna vara hemma
1418 med sina barn. Det var starten på en jämställdhetsresa i Sverige. Men vi får vänta länge till innan vi
1419 uppnår ett jämställt uttag. År 1974 tog männen ut 0,5 procent av föräldrapenningen och under 2021
1420 tog männen ut 30 procent. Ett halvt sekel efter introduktionen av denna jämställdhetsreform har vi
1421 fortfarande inte uppnått en jämställd fördelning.

1422 För att komma till bukt med det ojämna uttaget som har präglat föräldraförsäkringen ända sedan
1423 dess införande har det på politisk nivå fattats beslut om såväl riktade styrmedel som åtgärder.
1424 Sverige har bland annat haft en kortlivad jämställdhetsbonus, som avskaffades 2017, och ett stegvis
1425 införande av ”reserverade” månader (s.k. pappamånader) för vardera vårdnadshavare. 2016
1426 reserverades exempelvis en tredje månad för vardera förälder, varpå mäns uttag av föräldrapenning
1427 ökade med 4,1 dagar.

1428 Det är dags att vi slutar lappa och laga föräldraförsäkringen med små, temporära eller i värsta fall
1429 ineffektiva åtgärder. Vi måste ta ett helhetsgrepp om det verkliga problemet: att
1430 föräldraförsäkringens nuvarande utformning leder till ekonomisk ojämställdhet. Detta gäller särskilt
1431 för de parkonstellationer där en man och en kvinna har ett barn tillsammans, och därmed är
1432 berättigade till föräldrapenning som vårdnadshavare.

1433 Det är inte rimligt att föräldraförsäkringen är den enda statliga ersättningen som inte är
1434 individualiserad, och att dess utformning cementerar ojämställda livsinkomster. Föräldraförsäkringen
1435 bör vara utformad så att den i så liten utsträckning som möjligt bidrar till ojämställdhet. Vi anser
1436 därför att den bör individualiseras. Vi måste reformera föräldraförsäkringen för att kunna uppnå ett
1437 jämställt samhälle, och en individualisering av föräldraförsäkringen skulle vara en
1438 jämställdhetsreform värd namnet.

1439 Vi ser vidare att föräldraförsäkringens längd bidrar till det ojämställda uttaget och påverkar kvinnors,
1440 särskilt utrikes födda kvinnors, arbetsmarknadsdeltagande negativt – vilket i slutändan påverkar
1441 livsinkomsterna. När föräldraförsäkringen infördes var det för att möjliggöra att föräldrar skulle
1442 kunna vara hemma med det nyfödda barnet under barnets första tid i livet utan ett allt för stort
1443 inkomstbortfall. Tanken var aldrig att man ska kunna taktikfördela uttaget av föräldrapenningen över
1444 flera års tid. Den som vill vara ledig så länge med barnen är fri att göra det – men inte med statliga
1445 medel. Vi anser därför att Centerpartiet också bör driva frågan om att korta föräldraförsäkringen.

1446 [Att-sats](#)

1447 [8.27.1](#) att Centerpartiet ska verka för att föräldraförsäkringen ska individualiseras.

1448 [8.27.2](#) att Centerpartiet ska verka för att föräldraförsäkringen ska kortas.

1449 [Yttrande Distrikt](#)

1450 Vi i Centerpartiet säger att föräldraförsäkringen ska finnas till för att föräldrar ska kunna kombinera
1451 föräldraskap med arbete, och vara med sina små barn den första tiden. Det är väldigt bra att
1452 föräldrar får förutsättningar att ge sina barn den allra bästa starten i livet genom att kunna knyta an
1453 under den första, viktiga tiden.

1454 Föräldraförsäkringen är utformad så att vardera föräldern i grunden har lika många föräldradagar,
1455 men föräldrarna kan gemensamt komma överens om att överföra föräldradagar till den andre
1456 föräldern. Sedan den 1 januari 2016 är 90 dagar reserverade för respektive förälder, dessa dagar kan
1457 inte överlåtas från den ene föräldern till den andre. Möjligheten att föra över förmåner är inte unik
1458 för föräldraförsäkringen, utan finns också inom pensionssystemet.

1459 Familjekonstellationer och förutsättningar kan se mycket olika ut. Det är därför viktigt att det finns
1460 en betydande flexibilitet i hur uttaget ska ske. Föräldraförsäkringen måste kunna ta hänsyn till att
1461 familjebildningar ser olika ut och att det utöver barnets föräldrar kan finnas ett flertal personer som
1462 ingår i familjemiljön. Hur föräldradagarna kan fördelas till andra, för barnet viktiga personer bör
1463 därför övervägas

1464 Centerpartiet vill inte detaljstyra människors privatliv. Våra värderingar är fast förankrade i
1465 värderingen att människor är bättre än staten på att göra sina livsval. Centerstämman 2021 avlog
1466 ett förslag om att reservera ytterligare två månader av föräldraförsäkringen till vardera föräldern.
1467 Motionärernas förslag är ännu mer långtgående. Distriktsstyrelsen föreslår därför att första att-
1468 satsen i motionen avslås.

1469 Centerpartiet vill att lägstanivådagarna ska fasas ut ur föräldraförsäkringen. I stället skulle exempelvis
1470 antalet SGI-dagar, alltså dagar för sjukpenningsgrundande inkomst, i föräldraförsäkringen kunna
1471 utökas. Det skulle leda till att antalet dagar begränsas något, samtidigt skulle samtliga dagar i
1472 föräldraförsäkringen ge full ersättning. Därmed föreslås motionens andra att-sats anses besvarad.

1473 Distriktsstyrelsen föreslår därför distriktsstämman besluta

1474 Att avslå motionens första att-satsen

1475 Att anse motionens andra att-satsen besvarad

1476

1477 Distriktsstämman beslutade

1478 Att avslå motionens första att-satsen

1479 Att anse motionens andra att-satsen besvarad

1480

1481 RESERVATION från Gustav Tällberg, Tove Hovemyr, Nora Karlsson och Tilde Lind till förmån för

1482 Att bifalla motionen

1483 Reservationsyttrande från Tove Hovemyr, Nora Karlsson och Tilde Lind:

1484 Sverige ses i många avseenden som ett föregångsland gällande jämställdhet. Vi vet dock att
1485 livsinkomsterna fortfarande är ojämställda mellan kvinnor och män, vilket inte minst blev tydligt
1486 under 2022 års debatt om pensionerna. Pensionen avgörs av livsinkomsten. Inkomstskillnaderna
1487 börjar redan vid första barnets födelse. Fördelningen av föräldraledigheten är därför avgörande. Det
1488 räcker inte att kompensera fattiga, ofta kvinnor, pensionärer i efterhand. Problemen med kvinnors
1489 låga pensioner kommer ärvas generation efter generation så länge det ojämställda uttaget av
1490 föräldraledighet består. Vi måste gå till pudelns kärna. Föräldraförsäkringen måste reformeras.

1491 När föräldraförsäkringen kom till 1974 var det för att göra det möjligt för båda föräldrarna skulle
1492 kunna förena familjeliv och arbetsliv och därmed öka jämställdheten. Men vi kommer få vänta länge
1493 innan vi uppnår ett jämställt uttag. 2021 tog männen ut endast 30 procent av föräldrapenningen –
1494 trots att de står för 50 procent av arvsmassan.

1495 Hur föräldraförsäkringen fördelas mellan mamma och pappa cementerar de ojämställda
1496 livsinkomsterna, då det påverkar fördelning av VAB, deltid, obetalt hemarbete, och i syvende och sist
1497 pensionerna. Vi måste ta ett helhetsgrepp om det verkliga problemet: att föräldraförsäkringens
1498 nuvarande utformning leder till ekonomisk ojämställdhet.

1499 Som liberalt parti bör vi förespråka individualiserade bidrag och socialförsäkringar, politik som ökar
1500 jämställdheten och därmed livschanserna för både män och kvinnor och att staten med sin politik
1501 inte bidrar till mer ojämställdhet mellan könen.

1502 Föräldraförsäkringen bör vara utformad så att den i så liten utsträckning som möjligt bidrar till
1503 ojämsliddhet. För detta måste den individualiseras och kortas. Om motionen bifalls i sin helhet,
1504 kommer Centerpartiet verka för att föräldraförsäkringen blir en jämställdhetsreform värd namnet
1505 och att vi har en chans att uppnå ett jämställt samhälle.

1506 Vi reserverar oss därför mot distriktsstämman's beslut och önskar bifall till motion #659 Reformera
1507 föräldraförsäkringen.

1508 [8.28 Motion om att införa möjlighet till giltig frånvaro från skola och](#) 1509 [arbete pga smärtrelaterade sjukdomstillstånd och hormonförändringar](#)

1510 **Motionskrivare:** Pernilla Berlin

1511 SJÖBO KOM KRETS C-krets, SKÅNE C-dist

1512 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1513

1514 [Brödtext](#)

1515 Spanien har i början av 2023 infört laglig rätt för kvinnor att frånvara från arbete på grund av de
1516 smärtor som endometriosis-drabbade kvinnor måste utstå minst en gång i månaden. Jag menar att
1517 Sverige ska ta efter och gå längre. Det är inte bara kvinnor i arbetslivet som drabbas utan även unga
1518 flickor i högskolestadium, gymnasium och kvinnor som studerar på högskola och universitet.

1519 Det finns även skäl att se över möjligheten för kvinnor i övergångsåldern att i förhållande till
1520 arbetsgivare eller andra uppdragsgivare få möjlighet till giltig frånvaro på grund av de
1521 hormonförändringar och symtom som följer av dessa. I Storbritannien diskuteras detta redan i
1522 parlamentet.

1523 [Att-sats](#)

1524 [8.28.1](#) att Centerpartiet verkar för att införa laglig möjlighet (undantag från ogiltig frånvaro
1525 karensdag och sjukledighet) till frånvaro från skola, utbildning och arbetsplats på grund av
1526 endometriosis-relaterade smärtor eller andra kvinno-relaterade tillstånd och enligt läkarintyg.

1527 [Yttrande Distrikt](#)

1528 Sammanfattning/motivering av motion: Endometriosis är en sjukdom som förvärras för kvinnor i olika
1529 åldrar kring menstruationscykeln. Här är det bra om det ges en samlad bild av läget och att görs en
1530 utredning för en bra vård och studie/yrkesliv.

1531

1532 **Beslut:**

1533 att instämna i motionärens intentioner.

1534 [8.29 Motion om genomgång av pensionssystemet](#)

1535 **Motionskrivare:** Birgitta Carlsson

1536 SKARABORG C-dist

1537 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1538 Rolf Larsson, Cecilia Fantenberg, Göran Johansson

1539 **Brödtext**

1540 På det sätt som pensionssystemet fungerar och vilka pensioner det ger, påverkar oss alla – förr eller
1541 senare. Nuvarande pensionssystemet har visat sig vara finansiellt stabilt för staten men inte för oss
1542 som enskilda individer. Köpkraften har urholkats under ganska lång tid.

1543 Skillnaden mellan löneutvecklingen i samhället och pensionernas utveckling har undan för undan
1544 förändrats. Dessutom har skillnaden mellan grundskyddet genom garantipension och bostadstillägg
1545 till pensionsnivåer helt genererad av arbetsförtjänst minskat.

1546 Man märker detta väldigt tydligt när garantipensionen höjdes med 1000 kr i aug 2022, och därefter
1547 med ca 10 % (p.g.a. inflationen) 1 januari 2023, samtidigt som höjningen i januari för den allmänna
1548 pensionen var 3 %. Det innebär att numera får drygt hälften av alla pensionärer någon del av sin
1549 pension som garantipension. Detta i ett system som skulle ha raka rör mellan arbete och pension.
1550 Det är rimligt att den som arbetat hela sitt liv får en pension som överstiger det belopp som
1551 garantipensionen ger.

1552 Nu är det hög tid att pensionssystemet ses över och revideras. Här är det viktigt att Centerpartiet tar
1553 ett stort ansvar för att få igång ett sådant arbete.

1554 Med tanke på de stora förändringar i samhället som har skett och kan tänkas ske, är det viktigt att
1555 det finns en tydlig ansvarsfördelning och mer politiskt ansvar för att vi framöver får ett
1556 pensionssystem med en följsammare fördelning, inte minst för att lösa det "hack" som födda 1957
1557 råkar ut för.

1558 Kan systemet göras mindre komplext för att öka möjligheten till förståelse och möjligheter till saklig
1559 information och debatt? För detta krävs en bred och total översyn av hela systemet Här anser vi att
1560 lösningar och idéer från andra länder bör studeras och kunna ge uppslag till ett förnyat
1561 pensionssystem.

1562 **Undertecknare föreslår därför att partistämman beslutar**

1563

1564

1565 **Att-sats**

1566 [8.29.1](#) att Centerpartiet i riksdagen och i andra sammanhang arbetar för att en heltäckande
1567 genomgång av hela pensionssystemet snarast genomförs.

1568 **Yttrande Distrikt**

1569 Motionärerna föreslår att Centerpartiet ska arbeta för att en heltäckande genomgång av hela
1570 pensionssystemet snarast genomförs.

1571 Vårt nuvarande pensionssystem trädde i kraft 1999 och fasades in successivt för de som är födda från
1572 och med 1938. Den första årskullen som får sin pension enbart från det nya systemet är de som är
1573 födda 1954 och således uppnådde 65 års ålder under 2019. Bakgrunden till pensionsreformen var
1574 bland annat att det tidigare ATP-systemet inte var ekonomiskt hållbart och att det inte premierade
1575 arbete.

1576 Nuvarande pensionssystem bygger på de medel som var och en har jobbat ihop under sitt arbetsliv.
1577 Pensionskapitalet förvaltas av AP-fonderna och är helt fristående från statsbudgeten. Detta innebär
1578 dels att varje generation finansierar sina egna pensioner, dels att kapitalet är tryggt från
1579 finanspolitiska prioriteringar. Centerpartiet står bakom pensionsöverenskommelsen och principerna

1580 för vårt nuvarande pensionssystem. Pensionsgruppen är en parlamentarisk arbetsgrupp bestående
1581 av representanter för de partier som stod bakom 1994 års pensionsöverenskommelse plus
1582 Miljöpartiet eftersom de ingår i regeringen. Gruppen har till uppgift att kontinuerligt se över
1583 pensionssystemet och att vårda och utveckla pensionsöverenskommelsen. Inom ramen för
1584 Pensionsgruppen har pensionssystemet nyligen genomgått en genomgripande översyn. Denna
1585 resulterade i en ny pensionsöverenskommelse för långsiktigt höjda och trygga pensioner, i december
1586 2017. Överenskommelsen innebar genomgripande och viktiga reformer såsom höjd pensionsålder,
1587 förstärkt grundskydd genom höjd garantipension och höjt tak i bostadstillägget, åtgärder för mer
1588 jämställda pensioner med mera.

1589 Den viktigaste åtgärden för att långsiktigt höja pensionerna är att människor jobbar längre. Därför är
1590 det viktigt med en höjd pensionsålder. Det är även viktigt att arbetsmiljön och möjligheten att
1591 omskola sig under yrkeslivet förbättras, så att människors förmåga att vara kvar i arbetslivet ökar.
1592 Dessa är tillsammans med jämställda pensioner, Centerpartiets prioriterade frågor i
1593 Pensionsgruppen.

1594 Pensionsgruppen arbetar nu intensivt med genomförandet av pensionsöverenskommelsen. Ett
1595 förstärkt grundskydd genomfördes från och med 2020, ett första beslut om höjda åldersgränser är
1596 fattat och i januari enades Pensionsgruppen om ett reformerat premiepensionssystem. Mycket
1597 arbete återstår dock. Partistyrelsen anser att alla delar av pensionsöverenskommelsen måste få träda
1598 i kraft fullt ut innan en ny översyn kan bli aktuell.

1599 Partistämman beslutade 2021: att Centerpartiet ska fortsätta arbeta systematiskt för långsiktigt
1600 höjda och trygga pensioner

1601 ***Med ovanstående föreslår distriktsstyrelsen distriktsstämman besluta att:***

1602 - ***anse motionen besvarad.***

1603 Birgitta Carlsson, Börje Johansson samt Rolf Larsson yrkar bifall till motionen.

1604 **Distriktsstämmans beslut**

1605 **Beslutar att bifalla motionen**

1606

1607 [8.30 Flyttad att-satser Motion 8.74 Ett integrationslyft för kvinnor](#)

1608 **Motionskrivare:** Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1609 Riksorganisationen

1610 [Ange medmotionär/Motionärer](#)

1611 Malin Bergman, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1612 Mari-Louise Wernersson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1613 Inger Fredriksson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1614 Aida Karimli, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1615 Birgitta Johansson Huuva, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1616 Charlotte Bossen, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1617 Emma Blomdahl Wahlberg, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1618 Elisabeth Johansson, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1619 Elizabeth Peltola, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1620 Johanna Engström, Centerkvinnornas förbundsstyrelse
1621 Trine Vikinge, Centerkvinnornas förbundsstyrelse

1622 Brödtext

1623 Ekonomisk frihet handlar om ekonomiskt självbestämmande och egenmakt. Grunden för detta är att
1624 ha ett jobb och en egen inkomst, men det handlar också om att ha lika möjlighet till ägande och
1625 företagande.

1626 Sverige har en könssegregerad arbetsmarknad där kvinnodominerade branscher har lägre löner och
1627 sämre villkor än branscher dominerade av män. Det finns också skillnader mellan olika grupper av
1628 kvinnor, med en arbetslöshet på över 22 procent för utrikesfödda kvinnor jämfört med drygt 4,5
1629 procent för inrikesfödda kvinnor. Etableringstiden för utrikesfödda är lång och för kvinnor tycks
1630 tröskeln till arbetsmarknaden vara högre än för män. Nyckeln till ekonomisk frihet är en egen
1631 inkomst. Fler kvinnor måste därför ha ett jobb och en inkomst.

1632 I dag är det Arbetsförmedlingen som har ansvar för etablering på arbetsmarknaden. Det finns
1633 allvarliga brister i stöd under etableringsprocessen till just nyanlända kvinnor. Fler män än kvinnor
1634 skrivs in i etableringsprogrammet och fler kvinnor än män avbryter dessutom etableringsprogrammet
1635 utan att ha fått jobb eller påbörjat utbildning. Män får mer stöd i form av besök och samtal än
1636 kvinnor och kvinnor ses också som mindre matchningsbara än män, vilket resulterar i att de i mindre
1637 utsträckning får ta del av arbetsnära insatser. Ännu en skillnad mellan insatser riktade mot kvinnor
1638 och män är att kvinnor oftare får så kallade extratjänster, medan män företrädesvis får ett så kallat
1639 nystartsjobb. En extratjänst är en subventionerad anställning som oftast sker inom kvinnodominerad
1640 offentlig sektor, som inte omfattas av Lagen om anställningsskydd (LAS) och inte heller gör individen
1641 berättigad till medlemskap i arbetslöshetskassa (a-kassa).

1642 Centerkvinnorna delar Centerpartiets uppfattning om att flytta tillbaka etableringsansvaret till
1643 kommunerna. Socialtjänst, skola och förskola, som en arbets sökande nyanländ individ kan behöva
1644 komma i kontakt med, är redan kommunalt ansvar. Att kommunen har etableringsansvaret tror
1645 Centerkvinnorna kan göra etableringsprocessen mer sammanhållen och tydlig, då insatserna kan
1646 samlas på ett mer konkret och omfattande sätt. Kommunen har större lokal kännedom om den
1647 offentliga verksamheten där jobb kan finnas, men kan även via lokala projekt samla företag som kan
1648 erbjuda jobb. Ytterligare en aspekt av vinsten med ett kommunalt etableringsansvar är det lokala
1649 föreningslivet och civilsamhället. Etablering handlar till stor del om att få en egen inkomst och bli
1650 självförsörjande, men att komma in i ett samhälle handlar om mycket mer. Det handlar om att tala
1651 språket, lära känna människor och bekanta sig med kulturen. Via ett kommunalt etableringsansvar
1652 kan nyanlända individer komma i kontakt med civilsamhället och föreningslivet, vilket vi tror främjar
1653 en hållbar etablering. Att involvera det lokala civilsamhället och lokala och regionala näringslivet
1654 viktigt för integrationen på flera vis, både för arbetet, för språket och för gemenskapen. Vi vill att
1655 kommuner får ersättning med öronmärkta pengar för att kunna erbjuda verksamhet som främjar en
1656 hållbar etablering.

1657 Centerpartiet har sedan tidigare föreslagit ett integrationsprogram för särskilt motiverade nyanlända.
1658 Integrationsåret ska, enligt Centerpartiets förslag, bestå av bland annat yrkessvenska, praktik inom
1659 bristyrken och obligatorisk samhällsorientering. Centerkvinnorna vill se ett särskilt
1660 integrationsprogram för kvinnor. Detta program ska bestå av yrkesinriktad svenska för invandrare
1661 (SFI) varvat med praktik, samhällsorientering med fördjupande studiecirklar för att lära sig mer om
1662 exempelvis svenska myndigheter, svenska lagar och hushållsekonomi, samt studie- och
1663 yrkesvägledning. Integrationsprogrammet ska erbjudas till alla nyanlända kvinnor i samverkan med
1664 arbetsmarknaden.

- 1665 Vinsterna på att satsa på kvinnorna är många, för samhället men framför allt för individen och
1666 dennas självständighet och frihet. Därför förslår vi också att integrationsprogrammet ska vara
1667 stödberättigat, och kunna finansieras genom etableringsstöd.
- 1668 Vi vill också att föräldrapenningen till föräldrar som kommer till Sverige med barn ses över, att
1669 antalet föräldrapeningdagar minskar och anpassas till barnets ålder. Enligt dagens regelverk har
1670 föräldrar som kommer till Sverige rätt till alla 480 dagar föräldrapenning om barnet blir bosatt i
1671 Sverige under sitt första levnadsår, 200 dagar föräldrapenning om barnet blir bosatt i Sverige efter
1672 sitt första levnadsår, och till 100 dagar om barnet blir bosatt i Sverige efter sitt andra levnadsår. 100
1673 dagars föräldraledighet med ett barn som är över två år är inte motiverat, särskilt inte då lång
1674 föräldraledighet förlänger kvinnors etableringstid. Föräldralediga deltar i lägre grad i SFI och inträdet
1675 till arbetsmarknaden dröjer.
- 1676 Vi vill också att flerbarnstillägget i barnbidraget tas bort. World Values Survey och forskaren Bi
1677 Puranen har i undersökningar visat att dagens regler uppfattas som en uppmuntran till och en
1678 belöning för att föda många barn, vilket också kan hålla kvinnor borta från arbetsmarknaden och från
1679 möjligheten till en egen ekonomi.
- 1680 Centerkvinnorna yrkar:
- 1681 [Att-sats](#)
- 1682 [8.30.1](#) att föräldrapenningen till föräldrar som invandrar till Sverige med barn ses över och anpassas
1683 till barnets ålder.
- 1684 [8.30.2](#) att flerbarnstillägget tas bort.
- 1685 [Yttrande Distrikt](#)
- 1686 .
- 1687